

Medicicus

„Să formezi o echipă este doar începutul, să rămâi împreună este progresul, să lucrezi împreună este succesul.”

Nr. 1-3 (965-967)
IANUARIE-MARTIE 2023

Fondator : Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

Editorial

Rector Emil Ceban,
profesor universitar,
dr. hab. șt. med.

Stimată comunitate universitară,

Ne deschidem brațele, inima și rațiunea pentru Primăvară, pentru un nou început promițător, pentru marile schimbări ce pornesc la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Avem deziderate clare ce urmează să se transforme în oportunități de dezvoltare pentru beneficiarii de studii.

Am pășit în noul an cu dreptul, confirmându-ne repetat poziția de lider prin menținerea pe LOCUL I printre universitățile din țară și avansarea cu 287 de poziții la nivel mondial în Ranking Web of Universities (Webometrics). Potrivit clasamentului, universitatea noastră a înregistrat un salt considerabil la trei indicatori – Transparență, Excelență și Impact.

În premieră, USMF „Nicolae Testemițanu” a fost inclusă în SCImago Institutions Rankings 2022, plasându-se pe locul întâi la nivel național, ceea ce denotă un alt indicator al performanței. Prezența în aceste topuri confirmă o dată în plus faptul că Universitatea promovează o politică managerială, educațională, științifică și socială transparentă și participativă, racordată la standardele internaționale, dar și relevantă

pentru consolidarea sistemului național de sănătate. Este necesar ca fiecare membru al comunității universitare să se regăsească în acest context, pentru a contribui, în mod conștiincios și tangibil, la valorificarea potențialului subdiviziunilor și, respectiv, la promovarea instituției pe mapamond.

Diversificarea programelor de studii este primordială pentru Universitate în sensul corespunderii la necesitățile pieței muncii, la cerințele contemporane în domeniul instruirii și cercetării medicale, pentru a îmbunătăți continuu calitatea învățământului superior medical și a asistenței medicale. În acest an îmbogățim oferta educațională prin lansarea programului de studii superioare de master Nursing avansat, ce asigură continuitatea programului de licență Asistență medicală generală, și prevede pregătirea specialiștilor de înaltă calificare în vederea realizării politicilor, proiectelor, serviciilor și a programelor în domeniul îngrijirilor medicale.

Reiterăm convingerea că doar împreună suntem o forță puternică capabilă de a reconfirma statutul de instituție cu tradiții frumoase și valori europene, de a avansa în continuare în plan național și internațional pe segmentul educației medicale superioare și al activității de cercetare.

Sperăm ca anotimpul renașterii să ne însușească și să ne aducă schimbări spre bine. Cu toții ne dorim pace și sănătate, bucurii și prosperitate!

Distinse Doamne și Domnișoare,

La fiecare început de primăvară, timpul se oprește puțin în loc să vă accentueze frumusețea, feminitatea, delicatetea și eleganța... Astăzi împărtășim alături de voi existența, perpetuarea și dragostea nemărginită.

Vă prețuim pentru sentimentul maternității și suntem recunoscători pentru puterea de dăruire și sacrificiu, răbdare și înțelegere... Vă admirăm pentru că ne inspirați și ne încurajați în tot ceea ce facem, reușind să indușiți prin căldură, dragoste și grijă. Apreciem dedicarea și perseverența voastră, rezistența la provocări și abilitatea de a găsi soluții pentru orice situație.

Ziua de 8 martie ne oferă prilejul de a vă dori multă sănătate, pace și liniște sufletească, bucurii și inspirație, armonie și bunăstare. Să fiți iubite și respectate, iar treptele profesionale spre care tindeți să le urcați cu ușurință și demnitate.

ÎN ACEST NUMĂR:

Alma Mater

USMF „Nicolae Testemițanu” se menține pe prima poziție printre universitățile din țară în clasamentul Webometrics

p. 2

Instruire

Nursing avansat – un nou program de master

p. 3

Cercetare

Femei în știință: exponentele unei generații revoluționare în sfera cercetării

p. 4

Cooperare internațională

Vizita de lucru în Statele Unite ale Americii a deschis noi perspective

p. 5

Asistență tehnică pentru Centrul de Medicină Tradițională Chineză

p. 6

Mareșalul Senatului Republicii Polone în vizită la USMF „Nicolae Testemițanu”

p. 7

Relații publice

Eu sunt promotorul USMF „Nicolae Testemițanu”

p. 8

In memoriam

Un ultim omagiu profesorului universitar Alexandru Nacu

p. 9

Oameni meritoși

Aprecieri din partea AȘM pentru reprezentantele Universității

p. 10

Gala Studenților Laureați

p. 11

Studentii în acțiune

Echipa USMF „Nicolae Testemițanu” – campioană a Universiadei Naționale de Volei Feminin pentru a 4-a oară

p. 12

USMF „Nicolae Testemițanu” – locul I la nivel național și unica universitate din țară inclusă în clasamentul SCImago

În premieră, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a fost inclusă în SCImago Institutions Rankings 2022 (SIR, <https://www.scimagoir.com/>) și ocupă locul întâi la nivel național, fiind unica universitate din Republica Moldova printre 3 instituții de cercetare din țara noastră prezente în clasament. SCIMAGO este un top al instituțiilor de învățământ superior și de cercetare, clasificate printr-un indicator compozit, ce combină trei seturi de indicatori bazați pe performanța cercetării (50%), rezultatele inovației (30%) și impactul societal (20%) măsurat prin vizibilitatea lor pe web.

Potrivit SIR, USMF „Nicolae Testemițanu” se poziționează pe locul 546 la nivel global printre 4364 de universități și pe locul 120 printre 440 de universități din Europa de Est.

În clasamentul universităților de profil medical, Universitatea se situează pe poziția 605 la nivel mondial printre 2567 de universități și pe locul 99 printre 183 de universități de medicină din Europa de Est.

În clasamentul General SCIMAGO, universitatea noastră se situează pe locul 709 la nivel global printre 8084 de instituții și pe locul 160 printre 797 de instituții din Europa de Est incluse în top. USMF „Nicolae Testemițanu” se clasează pe locul I la nivel național, fiind urmată de Academia de Științe a Moldovei (AȘM) și Institutul de Fizică Aplicată al AȘM.

În clasamentul Cercetare, ce se referă la volumul, impactul și calitatea rezultatelor cercetării instituției, la nivel global universitatea noastră se plasează pe locul 425 printre cele 8084 de instituții și pe poziția 371 printre cele 4364 de universități, și pe locul 99 printre cele 440 de universități din Europa de Est.

Topul Inovație este calculat în funcție de numărul de cereri de brevet ale instituției și de citirile pe care rezultatele sale de cercetare le primesc din brevete. Astfel, Universitatea ocupă locul 419 printre cele 8084 de instituții de cercetare și poziția 261 în topul celor 4364 de universități la nivel mondial, plasându-se pe locul 51 printre cele 440 de universități din Europa de Est.

numărul de backlinkuri și mențiuni din rețelele sociale. În acest top, la nivel mondial Universitatea se plasează pe locul 248 printre cele 8084 de instituții și pe poziția 218 printre cele 4364 de universități, și pe locul 42 printre cele 440 de universități din Europa de Est.

În topul global SCIMAGO al instituțiilor de cercetare din domeniul Medicină, universitatea noastră ocupă locul 814 printre 4680 de

Clasamentul Societal se bazează pe numărul de pagini de pe site-ul instituției și pe instituții și locul 141 printre 284 de instituții din Europa de Est.

USMF „Nicolae Testemițanu” se menține pe prima poziție printre universitățile din Republica Moldova în clasamentul Webometrics

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova se menține pe LOCUL 1 la nivel național și a urcat 287 de poziții la nivel mondial în Ranking Web of Universities (Webometrics), comparativ cu ediția din luna iulie 2022.

Potrivit Raportului Webometrics, publicat la sfârșitul lunii ianuarie 2023, universitatea noastră se clasează pe poziția 282 printre universitățile din Europa Centrală și de Est, pe locul 1140 printre cele de pe continentul european și pe poziția 3688 printre cele peste 31 de mii de instituții prezente on-line la nivel global.

Astfel, Universitatea „Nicolae Testemițanu” se clasează pe locul întâi la capitolul *Transparență* (*Deschidere*), înregistrând o creștere cu 237 de poziții la nivel mondial, datorită majorării numărului de citări în *Google Scholar*, de la 25 573 (iulie 2022) la 27 613 (ianuarie 2023). Poziția de lider la nivel de țară și o înaintare cu 36 de poziții la nivel mondial se atestă și la indicatorul *Excelexență*. Totodată, în ultimele șase luni, universitatea noastră a avansat cu 766 de poziții la nivel mondial la capitolul *Impact* (*Vizibilitate*).

Constituit în 2004 de către Cybermetrics Lab din Spania (*Spanish National Research Council, CSIC*),

Ranking Web of Universities este un sistem de clasificare pentru universitățile din întreaga lume, ce are scopul de a motiva atât instituțiile, cât și cercetătorii. Obiectivul principal al clasamentului *Webometrics* este de a promova Accesul Deschis la cunoștințele generate de universitate. Cea mai bună strategie pentru a îmbunătăți poziția în top este de a crește cantitatea și calitatea conținutului web.

Clasamentul este publicat de două ori pe an și analizează peste 31 de mii de instituții de învățământ superior din lume, după trei indicatori:

50% – *Impactul* – numărul total de linkuri (legături) externe pe care domeniul web al instituției le primește de la terțe părți (*Ahrefs Majestic*);

10% – *Transparența* – numărul total de citări ale cercetătorilor universității ce se regăsesc în topul celor 310 profiluri ale autorilor, din care se exclud primele 30 de profiluri (*Google Scholar Profiles*);

40% – *Excelexența* – calitatea articolelor științifice publicate în reviste internaționale cu factor de impact ridicat, aflate în primele 10% cele mai citate la 27 de discipline, conform datelor 2017-2021 (*Scimago*).

Și în ediția curentă *Webometrics*, organizatorii au venit cu unele

recomandări privind profilurile autorilor pe , și anume:

1. Necesitatea indicării denumirii

2. Profilurile non-individuale (reviste, departamente, grupuri, conferințe) sunt penalizate până la exclu-

profiluri de autori ce nu aparțin Universității sunt adăugate intenționat pentru a crește ratingul acesteia, instituția va fi exclusă din clasament. În ediția curentă au fost analizate peste 1 400 000 de profiluri *Google Scholar Citations* (GSC).

Crearea profilului personal în *Google Scholar* este voluntară, dar odată ce acesta este făcut public, responsabilitatea pentru corectitudinea informațiilor aparține autorului. GSC actualizează automat profilurile autorilor, care, uneori, adaugă mașinal înregistrări și citări ce nu aparțin acestora. Autorii ar trebui să fie conștienți de aceste probleme și să-și revizuiască periodic profilurile. De asemenea, instituțiile ar trebui să-și monitorizeze profilurile membrilor comunității pentru a exclude înregistrări false, incorecte sau duplicate intenționat (sau neintenționat). Aceasta este cheia pentru clasament, deoarece orice instituție identificată cu asemenea neconformități poate fi exclusă din edițiile viitoare ale clasamentului.

4. Cifrele sunt valabile doar la momentul colectării (1-20 ianuarie 2023).

5. Câteva universități au două domenii web principale, însă doar cel mai bun clasat global este inclus în clasamentul principal.

oficiale a universității la afiliere și a adresei de e-mail a autorului/autorilor personalizat instituțional.

derea întregii instituții (numărul de citări este egal cu zero).

3. Practici rele. Dacă mai multe

Comunitatea universitară vine în ajutor sinistraților din Turcia

USMF „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova desfășoară o campanie de sprijin al sinistraților din Turcia.

În data de 16 februarie, reprezentanții administrației Universității au mers la Ambasada Republicii Turcia în Republica Moldova, care a lansat un apel de colectare a ajutoarelor, unde au făcut o donație de bunuri materiale (plăpumi, păături, perne, ciorapi și produse alimentare neperisabile), în valoare de 50 de mii de lei. La această acțiune și-au adus contribuția Comitetul sindical al angajaților USMF „Nicolae Testemițanu” și Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova.

Rectorul Emil Ceban a transmis, în numele comunității universitare, un mesaj de condoleanțe și compasiune poporului turc în legătură cu dezastrul natural ce a luat viațile a zeci de mii de

naștrii, transmitând direct la

naștrii, transmitând direct la

vastatoare din 6 și 7 februarie au fost afectate 10 provincii din Turcia, fiind înregistrate peste 45 de mii decese,

iar milioane de oameni au rămas fără adăpost.

Și situația din Siria, măcinată de 12 ani de război civil, este deosebit de îngrijorătoare. Infrastructura a fost distrusă și se estimează că peste cinci milioane de oameni au rămas fără case, îndurând frig și foame. Problema majoră rămâne a fi insuficiența punctelor de trecere a frontierei din Turcia spre nord-vestul Siriei pentru a permite intrarea ajutoarelor umanitare.

Potrivit rectorului, pentru ajutoarele oamenilor suferinzi din Turcia a fost deschis și un cont bancar pentru donații, pe care salariații, studenții, doctoranzi, medici rezidenți, dar și alți doritori vor putea efectua transferuri în lei moldovenești.

Datele bancare pentru transfer în MDL:

IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
BC Moldova Agroindbank SA
Sucursala Chișinău Centru
SWIFT: AGRNMD2X723
IBAN: MD44AG00000022514142110
IDNO (cod fiscal): 1007600000794
Valuta contului: lei moldovenești (MDL)

Biblioteca Științifică Medicală și-a reconfirmat categoria superioară

În luna decembrie 2022, activitatea Bibliotecii Științifice Medicale (BȘM) a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a fost supusă unui proces de evaluare.

Toate bibliotecile instituțiilor de învățământ superior din țară au fost evaluate de o comisie constituită la nivel național de către Ministerul Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. Ca rezultat, BȘM i-a fost reconfirmată categoria superioară pentru o perioadă de 5 ani.

Nivelul înalt de apreciere a activității Bibliotecii este documentat în Ordinul nr. 4 al Ministerului Culturii și Cercetării cu privire la rezultatele evaluării bibliotecilor din învățământul superior din 17 ianuarie 2023, Anexa nr. 4.

cu acord, instrumente de comunicare;

- evidență și raportare: membru al comisiilor/grupurilor de lucru;
- resurse informaționale: acces la colecții, catalogul bibliotecii, dezvoltarea și gestionarea colecțiilor;
- utilizatori și servicii: varietatea/diversitatea serviciilor, rata de atragere a utilizatorilor la servicii, promovarea serviciilor;
- cercetare: varietatea activităților științifice, publicații, comunicări;
- formare profesională continuă: cercetarea necesităților de formare profesională continuă a bibliotecarilor, oferta educațională, instruirea bibliotecarilor;
- facilități, dotări, buget și finanțare: localul bibliotecii, echipament, acces, securitate;

Liubovi Karnaeva, director la Biblioteca Științifică Medicală, a punctat criteriile de evaluare a instituției infodocumentare: cota de atragere a membrilor comunității la bibliotecă; colecții și resurse informaționale variate, corespunzătoare profilului comunității; impactul serviciilor, ce sunt dezvoltate conform necesităților beneficiarilor; eficiența utilizării bugetului și dezvoltarea parteneriatelor. Respectiv, au fost evaluate următoarele aspecte/componente:

- contextul organizațional: cadrul strategic și directiv de reglementare, normativ și tehnologic, proiecte/inovații, parteneriate

eficiența utilizării bugetului, extinderea bugetului (surse extra-bugetare) prin intermediul proiectelor, echipament, tehnologii, mobilier, voluntariat, activități de advocacy etc.

Cu prilejul acestei frumoase realizări, adresăm bibliotecarilor sincere felicitări, le dorim apreciere la justa valoare și noi performanțe în nobile misiune de asigurare infodocumentară a proceselor de instruire, cercetare, activitate clinică și educație continuă a medicilor și farmaciștilor!

DONEAZĂ PENTRU TURCIA

oameni și a traumatizat fizic și moral câteva milioane de cetățeni, provocând multă durere și daune colosale.

În semn de solidaritate, la propunerea Consiliului de administrație al USMF „Nicolae Testemițanu”, angajații au donat benevol salariul mediu pentru o zi de muncă pentru a oferi suport material victimelor. În total s-au acumulat 664 679 lei. La fi-

misiunea diplomatică obiecte necesare precum: corturi de iarnă, saltele (pentru cort), plăpumi, păături, saci de dormit, termosuri, încălzitoare/reșouri; și scutece pentru copii; produse de igienă personală și de curățenie. Este important ca produsele să fie noi, ambalate în cutii și însoțite de o listă cu conținutul.

Ca urmare a cutremurelor de-

Digitalizarea stomatologiei ortopedice: curs de educație medicală continuă

Medicii stomatologi din întreaga republică pot avea acces la cele mai noi metode digitale de diagnostic cu ajutorul scanelor intraorale. În acest sens, Catedra de stomatologie ortopedică „Ilarion Postolachi” din cadrul Facultății de Stomatologie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a lansat un curs nou de educație medicală continuă cu tema „Tehnologii digitale în stomatologia ortopedică”.

ment unele dintre cele mai utile utilaje dentare și orice cabinet stomatologic trebuie să dețină unul. În cadrul cursului este prezentat un sortiment variat de modele, diferite ca preț și complexitate. Unele se alimentează direct din priză, altele de la calculatorul la care sunt conectate, unele necesită softuri speciale, altele au soft personal sau și propriul lor computer. Respectiv, medicul stomatolog are posibilitatea de a aprecia diferite for-

Cursul a fost lansat în data de 20 februarie 2023 și a înrunit medici stomatologi din Chișinău, Briceni și Ungheni. Pe parcursul a două săptămâni, medicii stomatologi au fost familiarizați cu cele mai noi tehnologii și metode de diagnostic prin intermediul scanării arcașilor dentare. În acest context, reprezentanții Catedrei de stomatologie ortopedică organizează zilnic workshopuri, în incinta Centrului Stomatologic Municipal din Chișinău, cursanții fiind instruiți cu privire la funcționarea scanelor intraorale.

Decanul Facultății de Stomatologie Oleg Solomon, șef al Catedrei de stomatologie ortopedică „Ilarion Postolachi”, a menționat în deschiderea cursului că activitatea de instruire vine în suportul medicilor stomatologi pentru a le facilita activitatea. Scanerile intraorale reprezintă la mo-

me și aparate de scanare și de a face alegerea potrivită pentru cabinetul stomatologic.

„Avantajul deținerii unuia dintre aceste scanere este că medicul stomatolog poate efectua singur scanarea arcașilor dentare, după care, printr-un singur click, transmite fișierul tehnicianului dentar. Deci, se exclude factorul uman în transmiterea amprentei dentare ori de câte ori ar fi necesar. Totodată, aceste aparate lucrează cu mare precizie și exactitate, modelele dentare fiind executate perfect”, a punctat conferențiarul Oleg Solomon.

Workshopurile privind prezentarea tipurilor de scanere intraorale disponibile în țara noastră sunt moderate de către asistentul universitar Vasile Rusu, șef de studii la Catedra de stomatologie ortopedică „Ilarion Postolachi”.

Acces la o nouă resursă informațională axată pe medicina bazată pe dovezi

Biblioteca Științifică Medicală (BȘM) a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova oferă acces la o nouă resursă informațională electronică Duodecim – Evidence-Based Medicine Guidelines.

EBM Guidelines include:

- aproximativ 1000 de ghiduri practice de îngrijire primară, ce acoperă o varietate de afecțiuni medicale: practici medicale, dermatologie, neu-

rologie, cardiologie, boli infecțioase ș.a.;

- peste 4000 de rezumate bazate pe dovezi științifice;
- o bibliotecă digitală cu 1500 de fotografii și imagini ale afecțiunilor dermatologice rare, electrocardiogramă și imagini ale patologiilor oculare.

Accesul este asigurat în bază de IP instituțional pe: www.ebm-guidelines.com

Potrivit directorului BȘM, Liubovi Karneava, EBM Guidelines reprezintă o colecție unică de ghiduri în limba engleză, axate pe medicina bazată pe dovezi și aplicate în îngrijirea primară a pacientului. „Actualizate sistematic, ghidurile EBM reflectă evoluția medicinei clinice, constituind atât o sursă importantă de informații practice pentru îngrijirea primară, cât și un instrument util ce reflectă experiența clinică reală”, a precizat directorul Bibliotecii.

Gestionarea pacienților traumatizați în urma conflictelor militare sau a calamităților naturale

Mai mulți medici chirurgi, ortopezi-traumatologi, anesteziologi-reanimatologi și medici rezidenți – angajați ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ai Institutului de Medicină Urgentă și ai spitalelor municipale și regionale din țară – au participat, în premieră, la un curs avansat de instruire cu genericul „Chirurgia traumei în condiții austere (HEST – Hostile Environment Surgical Training). Instruirea a fost organizată de Biroul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) în Republica Moldova, Fundația „David Nott” din Marea Britanie, în colaborare cu USMF „Nicolae Testemițanu” și cu suportul Uniunii Europene, în perioada 9-13 ianuarie 2023.

Potrivit OMS Moldova, cursul a fost ținut de un grup de experți britanici, specialiști cu experiență în gestionarea pacienților traumatizați în urma conflictelor militare sau a calamităților naturale. Pentru instruire au fost utilizate cele mai recente tehnologii și tehnici know-how, medicii moldoveni având posibilitatea să exerseze pe modele anatomiche și simulatoare ce imită cu precizie corpul uman, precum și să învețe din experiența vastă a medicilor de la „David Nott”, care au activat, dar au și predat chirurgilor din Yemen, Libia, Irak, Ucraina. În total, peste 800 de medici din 10 țări au beneficiat de acest curs aplicat la nivel mondial, elaborat de renumitul chirurg britanic David Nott.

Unul dintre participanți – profesorul universitar Gheorghe Rojnoveanu, șef al Catedrei de chirurgie nr. 1 „Nicolae Anestiadi” a USMF „Nicolae Testemițanu”, a menționat că acest curs a contribuit substanțial la cunoașterea mai îndeaproape a celor mai eficiente metode ce pot fi aplicate în cazul pacienților traumatizați în conflicte de război sau ca urmare a calamităților naturale. Chiar dacă participanții la instruire au o bună experiență chirurgicală și cunosc în profunzime acest domeniu al medicinei, instruirile date au oferit informații noi și foarte utile nu doar pentru situații excepționale, dar și pentru practica de zi cu zi.

„Instrucții englezi au venit cu

un bagaj enorm în ceea ce privește tratamentul traumatizaților în condiții de război și calamități, experiență pe care au împărtășit-o cu noi. Unul dintre punctele forte ale cursului a fost structura acestuia: partea teoretică a inclus demonstrarea cazurilor reale, fiind urmată de aplicarea diferitor dexterități și manevre practice”, a menționat conferențiarul universitar Marin Vozian, Catedra de chirurgie nr.1 „Nicolae Anestiadi”, medic chirurg.

Trainingul HEST face parte din seria de instruire organizate de OMS Moldova pentru a oferi suport în formarea și dezvoltarea capacităților personalului medical și managerial pentru evenimente cu victime în masă. În contextul crizei refugiaților, OMS a mobilizat expertiza tehnică și financiară necesară pentru a acorda sprijin Ministerului Sănătății al Republicii Moldova în gestionarea crizei refugiaților.

HEST este un program de instruire pentru chirurgi în domeniul traumatismului militar și civil, realizat pe manopere practice și procedee chirurgicale în traumatismul abdominal, toracic, cardiac, vascular, neurochirurgical, pediatic, obstetric-ginecologic etc.

Pe parcursul anului 2022 și 2023, în scopul fortificării asistenței medicale chirurgicale și de urgență din țară, Biroul OMS în Republica Moldova a venit cu inițiative și suport financiar și logistic pentru organizarea mai multor cursuri de instruire a medicilor. Astfel

a fost organizat cursul Suport Vital Avansat în Traumă (Advanced Trauma Life Support-ATLS) – un program de instruire privind gestionarea cazurilor de traumatisme grave, elaborat de Colegiul American de Chirurgie. Instruirea are ca scop perfecționarea cunoștințelor și abilităților medicilor specializați în tratamentul pacienților politraumatizați, pentru ca aceștia să poată activa în echipe interdisciplinare bine organizate și antrenate în acțiunea rapidă și a salva vieți. În țările

în care medicii au beneficiat de aceste cursuri mortalitatea intraspitalicească a pacienților traumatizați grav s-a micșorat cu 20-30%. În total, sunt planificate șase cursuri pentru instruirea a 100 de specialiști.

Seria de instruire planificate de OMS Moldova a inclus și cursul Bazele urgențelor medicale (Basic Emergency Care, BEC), la care au participat 26 de doctori din Republica Moldova și Ucraina, care ulterior au fost „echipați” cu cunoștințe și abilități pentru a trata eficient și în timp scurt pacienții acuți.

BEC este un curs de instruire elaborat la nivel global de OMS, Federația Internațională de Medicină Urgentă și Comitetul Internațional al Crucii Roșii, ce presupune o abordare sistematică a tratamentului pacienților care necesită asistență medicală urgentă. În cadrul cursului a fost pregătită separat și echipa de formatori, care vor instrui la rândul lor colegii din spitalele raionale.

Nursing avansat – un nou program de master

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” va lansa în acest an un nou program de studii superioare de master – Nursing avansat, cu durata de 2 ani. Acest program a fost conceput pentru absolvenții programului de licență Asistență medicală generală, dezvoltat și inițiat acum 5 ani în cadrul Parteneriatului Republica Moldova – Carolina de Nord.

Misiunea programului de master Nursing avansat este de a forma specialiști competenți, care vor presta servicii de îngrijire medicală, vor participa la cercetări științifice și se vor forma profesional pe parcursul întregii vieți, promovând și dezvoltând valorile medicinei și fundamentele morale ale societății. Programul va contribui la cultivarea abilităților practice și teoretice în domeniul asistenței medicale generale în conformitate cu prevederile cadrului legal și standardele naționale și internaționale de calitate.

Obiectivele programului de studii sunt: identificarea problemelor din domeniul sănătății adultului și elaborarea soluțiilor viabile și ino-

vative în domeniu; implementarea și desfășurarea activităților educative pentru promovarea bunăstării sănătății adultului și a unui stil de viață sănătos; elaborarea și implementarea planurilor și strategiilor locale și naționale în domeniul sănătății pentru diverse categorii de populație adultă; elaborarea și realizarea planurilor individualizate de intervenție

sănătății; desfășurarea activității de cercetare și dezvoltare în domeniul asistenței medicale generale.

La finele studiilor, absolvenții vor primi titlul de master în Nursing avansat. Specialiștii vor putea să activeze în instituții medico-sanitare publice și private care prestează servicii de sănătate adulților (centre ale medicilor de familie, centre consultative, centre

pentru diverse categorii de adulți cu probleme de sănătate; interpretarea datelor științifice din domeniul

comunitare, cabinete individuale, spitale de profil general și specializat de diverse nivele ș.a.).

„Afecțiunile oculare devin tot mai frecvente și nu trebuie neglijate”

Afecțiunile oculare, viciile de refracție și modalitățile lor de corectare sunt subiectele abordate în cadrul unui simpozion științific organizat de Catedra de oftalmologie și optometrie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în parteneriat cu Societatea de Ortokeratologie și Managementul Miopiei, și Societatea de Glaucom și Inflația Oculară din Republica Moldova. Simpozionul a avut loc în data de 22 februarie curent și a întrunit circa 100 de participanți – studenți din anii III și IV de studii, specialitatea Optometrie, masteranzi și medici rezidenți, cadre științifico-didactice de la catedrele de Oftalmologie și Optometrie, precum și medici oftalmologi.

Profesorul universitar Valeriu Cușnir, șef al Catedrei de oftalmologie și optometrie, a specificat că evenimentul științific vine în susținerea activității medicilor oftalmologi și optometriști privind stabilirea diagnosticului sau prescrierea tratamentului pentru afecțiunile oculare cu care se confruntă pacienții lor. „Afecțiunile oculare devin tot mai frecvente atât printre maturi, cât și printre copii, iar acestea nu trebuie neglijate”, a accentuat profesorul. Doctorul a recomandat ca oamenii să acorde mai multă atenție atunci când simt un disconfort la nivelul ochilor și să se adreseze cât mai rapid medicului specialist, pentru a evita cel mai dur diagnostic – orbirea.

Cristina Tagadiu, medic rezident în anul I, Catedra de oftalmologie și optometrie, a subliniat că simpozionul științific este deosebit de important pentru creșterea profesională a medicilor specialiști, în cazul dat al celor din domeniul optometriei și oftalmologiei. Pentru tinerii specialiști aceste conferințe oferă posibilitatea de a prelua bunele practici de la colegii cu mai multă experiență, de a se familiariza cu informații actualizate privind diagnosticul și managementul patologiilor oculare.

„Este important că aceste evenimente se

organizează în mod regulat pentru medici, astfel oferindu-le oportunitatea de a fi la curent cu noutățile din domeniu și, respectiv, de a presta servicii medicale cât mai calitative populației”, a menționat Cristina Tagadiu. Sindromul ochiului uscat este subiectul care a impresionat-o cel mai mult pe tână rezidentă la acest forum. Din scurta sa experiență în calitate de medic oftalmolog a întâlnit cei mai mulți pacienți cu această problemă, ce are consecințe destul de grave.

Printre subiectele abordate la simpozion au fost și distrofiile corneene, managementul keratoconului, ambliopia la copii și maturi. Au fost prezentate cazuri clinice privind lentilele sclerale în sindromul ochiului uscat, precum și cele mai noi produse pentru îngrijirea oculară.

Simpozionul științific a fost precedat în aceeași zi de un curs pe tema „Lentilele de contact”: indicații, reguli de utilizare și întreținere, la care au participat studenți de la specialitatea Optometrie, masteranzi și medici rezidenți, cadre științifico-didactice de la Catedra de oftalmologie și optometrie și oftalmologi practicieni. Cursul a fost ținut de inginerul optician Cristian Daniel Bolboceanu, specialist în educație și dezvoltare profesională într-o companie de produse pentru îngrijirea ochilor, România, care a demonstrat și un masterclass privind aplicarea corectă a lentilelor de contact pe ochi.

Conferință In memoriam profesorul Valeriu Ghereg

În data de 25 februarie 2023 s-a desfășurat cea de-a XVIII-a ediție a conferinței studenților, medicilor rezidenți și a tinerilor cercetători în anesteziologie și terapie intensivă în memoria profesorului Valeriu Ghereg. Tradițional, manifestarea științifică a fost organizată de Catedra de anesteziologie și reanimatologie nr. 1 „Valeriu Ghereg” a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

Evenimentul a fost inaugurat de rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, profesorul Emil Ceban, care a menționat că cinstirea memoriei înaintașilor noștri demonstrează faptul că nimic nu se uită sau nimeni nu este dat uitării și nimic nu este pierdut, că avem viitor. „Pe parcursul celor 24 de ani de activitate în universitatea noastră, profesorul Valeriu Ghereg a manifestat cele mai frumoase calități personale și profesionale. Contribuția Domniei Sale la dezvoltarea specialității, a serviciului și comunității de anesteziologie și terapie intensivă, dar și a catedrei ce-i poartă cu demnitate numele, este inestimabilă. Ațiudinea deosebită față de obligațiile profesionale, experiența vastă în domeniu, erudiția și tactul i-au adus profesorului aprecierea și respectul colegilor, discipolilor și al pacienților”, a afirmat rectorul.

Profesorul universitar Ioana Grigoraș de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” Iași a exprimat admirație organizatorilor pentru menținerea frumoasei tradiții de a desfășura această conferință, ajunsă la vârsta maturității, fapt pentru care merită o carte de identitate. „Această manifestare științifică reprezintă o minunată combinație între trecut, prezent și viitor. Trecut pentru că celebrează personalitatea profesorului Valeriu Ghereg, prezentul ce nu ar exista dacă nu avem în spate înaintași care ne-au învățat să fim ceea ce suntem noi astăzi, și prezent pentru că privire minunată spre viitor pentru că se adresează anesteziștilor tineri. Aceasta înseamnă că manifestarea în sine, prin spiritul profesorului Ghereg, privește spre viitorul medicinei din Republica Moldova”, a menționat profesorul român.

Profesorul Gabriel Gurman din Israel, un vechi coleg al regretatului profesor Ghereg, a declarat că l-a cunoscut pe renumitul medic anesteziolog însetat de a produce ceva nou și de a merge înainte. „Un om moare de două ori: o dată când moare și a două oară când este uitat, iar ceea ce facem noi aici de 18 ani este pentru ca să nu acceptăm a doua moarte a profesorului Ghereg”, a accentuat Gabriel Gurman.

În cadrul conferinței au fost prezentate 21 de cercetări științifice elaborate de către studenți, medici rezidenți și studenți-doctoranzi sub ghidarea conducătorilor științifici. Comunicările științifice au fost evaluate și apreciate de un juriu specializat în domeniu, iar cele mai bune au fost premiate.

Astfel, la secțiunea *Studenți*, premiul pentru cel mai bun raport (300 euro) i-a revenit Larisei Terzi, studentă în anul VI, Facultatea de Medicină nr. 1, și lui Veaceslav Crivorucica, medic ATI, student-doctorand – *Corelații dintre gradul de leziune pulmonară, markerii inflamatori și mortalitatea la pacienții cu forme severe de COVID-19*, conducător științific – Adrian Belii, dr. hab. șt. med., prof. univ., Catedra de anesteziologie și reanimatologie nr. 1 „Valeriu Ghereg”.

La secțiunea *Medici rezidenți și studenți-doctoranzi*:

Premiul I (700 euro) a fost obținut de Alina Nerpii, medic rezident în anul I, și Stanislav Manastirschi, student-doctorand ATI, medic în Secția ATI – *Analiza comparativă a curbei doză-efect (Ces vs BIS) a propofolului în cadrul TIVA versus OFA în chirurgia laparoscopică ginecologică minim-invazivă*, conducător științific – Adrian Belii, dr. hab. șt. med., prof. univ., Catedra de anesteziologie și reanimatologie nr. 1 „Valeriu Ghereg”;

Premiul II (400 euro) i-a revenit Olgăi Gherasim, studentă-doctorandă în anul III ATI – *Indexul Vena Cavă Inferioară/ Aorta abdominală ca predictor al hipotensiunii în rahianestezii*: studiu pilot, conducător științific – Serghei Șandru, dr. hab. șt. med., prof. univ., șef al Catedrei de anesteziologie și reanimatologie nr. 1 „Valeriu Ghereg”;

Premiul III (300 euro) a fost oferit Nicoletei-Ionica Tighineanu și lui Ion Ciobanu, medici rezidenți în anul II ATI – *Sindromul burn-out la personalul medical în perioada pandemiei COVID-19*, conducător științific – Viorica Coșpormac, dr. șt. med., conf. univ., Catedra de anesteziologie și reanimatologie nr. 2.

Premiile au fost oferite de către Victor Ghereg, nepotul regretatului profesor Ghereg, om de afaceri și mecenat care este stabilit în România și revine la Chișinău în fiecare an cu acest prilej.

Consultări publice în contextul implementării subproiectului FORCE-med

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a lansat consultările publice privind Planul de management de mediu și social, în data de 16 februarie 2023, în contextul implementării subproiectului „Fortificarea educației prin cercetare în medicină în cadrul USMF Nicolae Testemițanu (FORCE-med)”. La sesiunea de informare organizată în acest scop cu beneficiarii subproiectului – studenți, cercetători și cadre didactice, a participat Mihai Mustea, consultant în aspecte sociale și de mediu în cadrul proiectului „Învățământul superior din Moldova”, implementat de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova în perioada 2020-2025, cu suportul Băncii Mondiale.

Subproiectul FORCE-med prevede renovarea etajului VI din incinta Blocului didactic nr. 1 „Leonid Cobăleanski” pentru a concepe Platforma comună de învățare prin experiment și cercetare.

Managerul de proiect, profesorul Olga Tagadiu, a menționat că acest lucru presupune crearea Centrului de Medicină Moleculară ce va include compartimentele: morfologie, culturi celulare, microscopie confocală, imunologie, biochimie, laborator de genetică și biobancă. „Banii alocați vor fi utilizați la reconstrucția spațiilor pentru Centrul de Medicină Moleculară și personalizarea cu două clustere subiacente cu echipamente didactice și de cercetare. De asemenea, Centrul va fi dotat cu echipamente didactice și de cercetare, resurse educaționale (un software de biostatistică), tehnică de calcul și sistem de transmitere video de tip telemedicină, ce va permite transferul la distanță a datelor – imagini de înaltă rezoluție, sunete, imagini live, înregistrări etc.”, a precizat Olga Tagadiu.

Rezultatul scontat ține de concentrarea tehnologiilor avansate pe o platformă comună, în vederea susținerii programelor de cercetare interuniversitare naționale în beneficiul sănătății populației pe termen lung, precum și sporirii vizibilității Republicii Moldova la nivel internațional. De asemenea, vor fi îmbunătățite planurile de învățământ și curriculumurile disciplinelor, precum și vor fi elaborate noi curriculumuri interdisciplinare ce vor permite dezvoltarea abilităților de cercetare și de aplicare a rezultatelor științifice obținute de studenți, masteranzi, studenți-doctoranzi și medici rezidenți.

Potrivit lui Mihai Mustea, în conformitate cu regulamentele Băncii Mondiale (ofer-

tantul grantului), orice activități de renovare/reconstrucție trebuie să răspundă exigențelor internaționale de protecție a mediului și protecție socială a angajaților și beneficiarilor. În acest context, echipa de implementare a proiectului din cadrul USMF „Nicolae Testemițanu” a elaborat Planul de management de mediu și social specific locației pentru activități de construcție și reabilitare, ce este supus consultărilor publice cu beneficiarii, fiind oferită posibilitatea exprimării opiniilor. „Lucrările minore de construcție în instituțiile de învățământ selectate se vor desfășura în limita încăperilor existente, fără construcții adiționale. Astfel, acestea nu vor avea un impact negativ asupra mediului și nu presupun riscuri substanțiale asu-

pra populației umane sau proprietăților acestora. Având în vedere că lucrările minore de construcție prevăzute vor fi efectuate în principal în instituțiile de învățământ, este esențială menținerea sănătății și siguranței studenților, cadrelor didactice și personalului non-didactic, furnizorilor, vizitatorilor și comunităților din apropiere pe toată durata de executare a lucrărilor”, a concluzionat Mihai Mustea.

USMF „Nicolae Testemițanu” a lansat la 7 decembrie 2022 subproiectul investițional în valoare de 2 milioane 150 de mii de euro pentru fortificarea educației prin cercetare în medicină, bani alocați de Guvernul Republicii Moldova în cadrul proiectului „Învățământul superior din Moldova”. Grantul oferit pune bazele unei noi direcții în cercetare – cercetarea în învățământul medical, cu accent pe medicina bazată pe dovezi, începând cu diagnosticul și finalizând cu tratamentul, element ce sporește considerabil expertiza medicală. Datorită implementării acestui subproiect vor crește și abilitățile tinerilor – viitori medici, care vor dobândi competențe mult mai înalte în expertiza medicală.

Femei în știință: exponentele unei generații revoluționare în sfera cercetării

În contextul Zilei Internaționale a Feteilor și Femeilor în Știință, marcată în data de 11 februarie, câteva cercetătoare de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” ne-au împărtășit ce le-a motivat să se dedice activității de cercetare în domeniul ales și prin ce este atractivă știința.

Tatiana Porosencov, doctor în științe medicale, conferențiar universitar la Catedra de propedeutică stomatologică „Pavel Godoroja”, a accentuat că îi place să activeze în mediul academic, ce îi permite să combine activitatea clinică cu cea de cercetare și didactică. „Provocările pe care le întâlnesc mă motivează să continui să învăț și să mă implic atât în știința de bază, cât și în cercetarea clinică. Sper că pe parcursul carierei mele voi putea contribui la dezvoltarea și aplicarea noilor metode de diagnostic pentru pacienții cu boli parodontale în vederea creșterii calității vieții. Pentru mine, cercetarea, prin natura sa, este un puzzle. Nu există nimic mai revigorant decât momentele în care reușesc să pun cap la cap elementele acestuia”, a subliniat conferențiarul.

Potrivit Valerianeii Pantea, cercetător științific în Laboratorul de Biochimie, motivația de a se dedica științei vine din dorința de a-și forma aptitudinile și deprinderi de cercetare, de a acumula cunoștințe și de a-și dezvolta competențele, ce au dat rezultate scontate în formarea sa profesională. „În cercetarea din sfera medicală mă atrage exactitatea, precizia și con-

ductivă în dezvoltarea unor teme de interes social major. Știința este atractivă prin sistemul ordonat de cunoștințe structurale, ce studiază, cercetează și interpretează rezultatele obținute”, spune cercetătoarea.

În opinia Tatianeii Mariței, asistent universitar la Catedra de morfopatologie, responsabilă de microscopia confocală la Centrul de Tehnologii Biomedicale Avansate, cercetarea începe atunci când ești curios, când ai întrebări și cauți răspunsuri, cercetezi... „Fiind medic anatomopatolog, am fost mereu interesată de studiarea patologiei la nivel celular și ultrastructural, ce este facilitată doar în prezența celor mai performante metode de studiu. Inclusiv, fiind posibil accesul la noua bijuterie tehnică din dotarea USMF „Nicolae Testemițanu” – microscopul confocal Leica, utilizarea sa poate satisface cele mai îndrăznețe idei științifice”, consideră asistentul universitar.

Vladilena Gandacov, cercetătoare științifică la Catedra de chimie farmaceutică și toxicologică, a remarcat că experiența sa în activitatea de cercetare a început încă în perioada studiilor de licență la Facultatea de Farmacie, unde a înțeles că știința este principala componentă a activității în domeniul farmaceutic și necesită mult timp, dedicație și răbdare. „Aspectele multilaterale ale cercetării și diversele domenii de aplicare au servit drept doză de inspirație pentru a merge în continuare în direcția dată. Deși știința uneori este imprevizibilă, experiența ce vine cu fiecare etapă de analiză, ideile noi ce invadează gândirea în căutarea soluției potrivite, o fac și mai atractivă. De aceea nu trebuie să vă fie frică de a experimenta și de a cunoaște lucruri noi”, a conchis tânăra cercetătoare.

Cu prilejul Zilei Internaționale a Feteilor și Femeilor în Știință, rectorul Universității, profesorul Emil Ceban, a adresat cuvinte de mulțumire și grațitudine tuturor femeilor și tinerelor angajate în sfera cercetării, pentru performanțele înregistrate în domeniul profesat și generarea de noi adevăruri științifice în beneficiul umanității: „Vă dorim multă sănătate, energie creatoare și realizări remarcabile, să vă bucurați de apreciere și recunoaștere la justa valoare!”

Interviu cu rectorul Emil Ceban

Vizita de lucru în Statele Unite ale Americii a deschis noi perspective de colaborare profesională, a consolidat relațiile de prietenie moldo-americane

SILVIA CIUREI: *Stimate Doamnă Rector, în perioada 18 ianuarie-3 februarie 2023 ați întreprins o deplasare în Statele Unite ale Americii, împreună cu alți șase colegi de la USMF „Nicolae Testemițanu”. Vizita de studiu a fost organizată în cadrul Programului Federal al Statelor Unite ale Americii Lumea Deschisă (Open World), finanțat de Biblioteca Congresului SUA. Aceasta a fost prima vizită de lucru în SUA în calitate de rector și, în acest context, Vă rugăm să relaționați despre rezultatele acestei mobilități academice pe continentul american. Potrivit agendei, prima destinație a fost orașul Washington. Povestiți-ne despre programul Dvs.*

RECTORUL EMIL CEBAN: Da, prima destinație a fost Washington, unde ne-am aflat primele două zile. La Biblioteca Congresului am avut o întrevedere cu Jane Sargus, directorul executiv al Oficiului Congresului pentru Leadership Internațional, și întâlniri cu mai mulți profesori și senatori. Unii dintre ei ne-au ținut lecții despre democrație, funcționarea SUA ca stat, drepturi, direcții, educație. În total, am fost patru delegații din Republica Moldova, Ucraina, Azerbaidjan și din Polonia. Seara am fost în excursie, am văzut Casa Albă, Palatul Congresului...

Ați avut ocazia să vă întâlniți și cu Ambasadorul Republicii Moldova în Statele Unite?

Da, am fost onorați să avem o întrevedere cu Excelența Sa dl Viorel Ursu, ambasadorul țării noastre, care și-a exprimat surprinderea pentru dimensiunea parteneriatului Universității cu statul Carolina de Nord, direcțiile de cooperare și, mai ales, pentru faptul că la universitatea noastră își fac studiile cetățeni americani.

Cunoaștem că vizita Dvs. de bază a fost în statul Carolina de Nord cu care țara noastră are un parteneriat durabil, inițiat în anul 1999.

Într-adevăr, în acest an, parteneriatul bilateral între Republica Moldova și Carolina de Nord împlinesce 23 de ani. În capitală – orașul Raleigh, am avut un program amplu, organizat sub egida Secretarului de Stat al Carolinei de Nord, Elaine F. Marshall. Prima întâlnire a avut loc la Oficiul secretarului de stat al CN, dna Marshall, care este și președintele parteneriatului bilateral. La această întrevedere au participat: dl Rodney Maddox, șeful adjunct al secretarului de stat, toți adjuncții pe diferite domenii, majoritatea dintre ei fiind oameni bine cunoscuți, care au vizitat de nenumărate ori Moldova și au concluzat în proiectul de cooperare moldo-americană, precum și dna Lora Sinigur – persoana de contact, care a avut un aport deosebit în dezvoltarea colaborării.

Am discutat despre realizările pe care le-au realizat de-a lungul colaborării între USMF „Nicolae Testemițanu” și instituții din Carolina de Nord: stomatologie, farmacie, nursing și parteneriat interbiobliotecar. Au fost prezentate proiectele de succes și cu impact social, precum și abordate noi aspecte de dezvoltare ale acestuia.

Ați avut un panel de discuții cu reprezentanții consiliilor de sănătate din Carolina de Nord. Ce rol au aceste structuri în sistemul de sănătate?

Cea de-a doua întâlnire la Oficiul secretarului de stat Marshall a fost organizată cu conducerea tuturor consiliilor de sănătate din statul Carolina de Nord: Medicină, Farmacie, Stomatologie, Nursing și Nutriție. Aceste consilii activează independent, persoanele sunt alese după principiul integrității, care nu pot avea conflicte de interese sau trafic de influență, activitatea lor fiind foarte transparentă. Consiliile pe domeniile de sănătate acordă licență fiecărui specialist – medic, farmacist, stomatolog..., fiecărei instituții medicale, farmacie, cabinet stomatologic ș.a. Aceste structuri elaborează și aprobă standarde, monitorizează și asigură controlul calității în domeniul sănătății.

Ulterior ați vizitat Biblioteca Universității din Carolina de Nord și Hunt Library, care se consideră una dintre cele mai moderne și tehnologizate biblioteci din lume.

Așa este. Am avut excursii în toate sălile de lectură și cele tehnologizate, ne-au impresionat locurile individuale de lucru și sălile de lucru în grup, zonele de odihnă, cafeneaua, am discutat cu beneficiarii, cu studenții. Biblioteca activează non-stop și are numai o singură zi de odihnă – sâmbăta, în rest lucrează 24/24. Aici am avut o întrevedere cu Donna Flake, coordonatoarea parteneriatului între Biblioteca Științifică Medicală și cele 12 biblioteci medicale din Carolina de Nord, și cu alți bibliotecari implicați în cooperarea cu bibliotecile din Republica Moldova.

Cunoaștem că Oficiul secretarului de stat al Carolinei de Nord a organizat o recepție de bun venit pentru delegația universității noastre.

Da, a fost o surpriză pentru noi. La această recepție au participat peste 100 de invitați, printre care: Deborah Ross, comandantul Gărzii Naționale a CN Marvin T. Hunt, membri ai părții americane a Comitetului bilateral de cooperare Republica Moldova - Carolina de Nord, șefii consiliilor de sănătate, persoane din diaspora, medici de diverse specialități, reprezentanții Rotary Club, persoanele care au lucrat anterior la Ambasada SUA la Chișinău, militari americani care au fost în misiune în țara noastră. Au fost invitați și reprezentanții universităților partenere și familiile-gazdă din orașele Chapel Hill, Greensboro...

A fost o întâlnire de suflet foarte frumoasă, într-o locație aleasă – Muzeul Raleigh. La intrare au amenajat o mini-expoziție despre Republica Moldova cu drapelul țării noastre, suveniruri și cadouri primite din Republica Moldova. Am rămas impresionat să aflu că diaspora din Raleigh numără cca 5000 de persoane. Recepția a fost moderată de dna secretar de stat Elaine Marshall. Am avut onoarea să transmit mulțumiri și un mesaj de recunoștință partenerilor americani, iar persoanele care au avut o contribuție majoră le-am înmănat Medalia Universității „75 de ani de Calitate, Excelență și Performanță”. I-am asigurat că suntem deschiși pentru fortificarea parteneriatelor și extinderea direcțiilor de cooperare bilaterală.

Următoarea vizită ați întreprins-o la una dintre instituțiile partenere – Universitatea din Carolina de Nord din Chapel Hill.

Da, și aici am avut o zi plină. În primul rând, am efectuat un tur în campusul universitar, am vizitat Centrul Medical. De asemenea, am vizitat Școala de Farmacie „Eshelman”, unde am avut o întrevedere cu Stephen Eckel, decanul asociat al Global Engagement, și cu Sarah Merritt, coordonatorul Programului Global Educație. Ne-am întâlnit cu membrii staff-ului, cu persoanele care au fost implicate nemijlocit în dezvoltarea parteneriatului în domeniul farmaciei. Am discutat despre perspectivele de dezvoltare a cooperării bilaterale, îmbunătățirea planurilor de învățământ, posibilitățile de organizare a mobilităților academice a studenților și profesorilor, a stațiilor practice, precum și despre experiența de evaluare a competențelor inițiale ale candidaților la studii. Am vorbit și despre Centrul Științifico-Practic în domeniul Plantelor Medicinale din comuna Bardar, care servește ca bază pentru organizarea practicii de vară pentru studenți. Acest fapt a prezentat interes pentru partea americană.

Ați vizitat și laboratoarele științifice ale Școlii de Farmacie „Eshelman”?

Da, am avut ocazia să vedem și laboratoarele de cercetare. Am rămas frapați de tot ce-am văzut acolo. Blocuri cu patru sau cinci etaje, unde sunt amplasate laboratoarele de cercetare, dotate cu cele mai performante echipamente. Sunt niște laboratoare moderne de talie internațională, în care lucrează personalități notorii din toată lumea pentru dezvoltarea științelor farmaceutice. Însăși Școala de Farmacie se ocupă de cercetare, în scopul dezvoltării și creării noilor medicamente.

Toți membrii facultății, cadrele științifico-didactice sunt împărțiți în trei categorii: care predau, care se ocupă de cercetare și cei care combină ambele activități. Aceasta le permite să atragă investiții – surse externe de dezvoltare a Școlii de Farmacie, mai ales că lucrează cu firme – lideri mondiali – ce produc medicamente și vaccinuri.

La Universitatea Carolina de Nord din Chapel Hill ați vizitat și Școala de Stomatologie „Adams”?

Am avut o întrevedere cu decanul Dr. Janet Guthmiller și cu alți reprezentanți ai Școlii de Stomatologie „Adams”. Am discutat despre rezultatele parteneriatului și perspectivele de cooperare în viitor în acest domeniu, organizarea mobilităților academice pentru studenții și cadre didactice. Am abordat și posibilitățile de a pregăti medici stomatologi pentru statul Carolina de Nord. Totodată, am vizitat Laboratorul de fonologie și Centrul de Cercetare Craniofacial, unde se efectuează intervenții cranio-faciale, oromaxilo-faciale, de restabilire a țesuturilor, operații plastice și estetice. Este un centru privat bine dotat, ce conlucrează cu profesorii ai universității noastre. Acest fapt permite abordarea interdisciplinară a problemelor complexe atât la copii, cât și adulți. Vizita la Școala de Stomatologie Adams ne-a permis să identificăm noi oportunități de cooperare în domeniul instruirii viitorilor stomatologi, precum și cerințele de amenajare a laboratoarelor de simulare și a clinicilor universitare stomatologice.

Ați întreprins o vizită și la Școala de Nursing a Universității Carolina de Nord din orașul Greensboro?

La Universitatea Carolina de Nord din Greensboro am abordat componentele programului de studii de licență Nursing și Nutriție. Am vizitat două centre de pregătire a asistentelor medicale – unul într-un spital de stat și unul privat, unde ne-am documentat referitor la programele de studii diferențiate. Nursingul este foarte dezvoltat în SUA. Nursele au o mare autoritate în sistemul medical, au organizații puternice care le apără drepturile și interesele, și practic concurează cu medicii, având responsabilități mult mai mari decât la noi. Nursele fac și resuscitări, anestezie, medicii doar pot să dea unele indicații. Pentru sistemul american de sănătate se pregătesc asistente medicale, prin programe de studii de doi, trei și patru ani, pentru diverse domenii medicale: management, IT, flebotomie, anesteziologie, cardiologie ș.a. Ulterior, ele își pot continua studiile prin programe de masterat și doctorat.

Aici am avut ocazia să vizităm câteva centre de simulare în nursing, dotate cu simulatoare de fidelitate înaltă și mulaje performante, inclusiv pentru instruirea profesională continuă. Au fost analizate programul de licență Asistență medicală generală și cel de master de profesionalizare Nursing avansat. Au fost comparate finalitățile de studii și planul de învățământ cu cele realizate de omologii din SUA. În anul curent preconizăm să lansăm la universitatea noastră un program nou de master Nursing avansat cu scopul de a forma cadre didactice pentru programele de studii în domeniul Asistență medicală generală. În plus, dorim să creăm o catedră sau o bază clinică, în cadrul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, care ar servi drept centru de pregătire a asistentelor medicale după modelul american.

Totodată, am avut o întâlnire cu reprezentanții programului de licență Nutriție și am identificat câteva aspecte de colaborare în vederea realizării schimbului academic a studenților, precum și dotării a unui Laborator de nutriție. Am asistat și la niște prelegeri în domeniu. La ei, în fiecare clinică de stat și privată este un nutriționist care realizează planuri individuale de alimentație și modele de comportament pentru fiecare pacient. Am vizitat și un centru de pregătire a meniurilor alimentare. În rezultatul dialogului a fost lansată ideea de stabilire a unui mecanism de eliberare a diplomei duble pentru programul de master în Nutriție, pentru un masterand sau cadru didactic al universității noastre, proiect ce poate fi realizat printr-un grant de studii rotarian.

Cunoaștem că, pe parcursul anilor, mai multe cluburi Rotary din SUA au oferit suport financiar, umanitar și logistic Republicii Moldova și universității noastre în realizarea parteneriatelor. Astfel, agenda Dvs. de lucru a inclus și o întrevedere cu membrii acestei organizații.

Da, ne-am întâlnit cu membrii Rotary Club din orașul Greensboro, reprezentat de Dr. Stephen Mackler, cărora le-am mulțumit pentru susținere și suport logistic în realizarea parteneriatului moldo-american, inclusiv pentru contribuție la organizarea deplasării noastre în Carolina de Nord. La această reuniune s-au conectat on-line mai mulți membri Rotary din Chișinău – implicați în dezvoltarea parteneriatului între Republica Moldova și Carolina de Nord, printre care și dna Irina Rusanovschi, președintele Asociației Obștești „Phoenix”.

Vizita la Școala de Stomatologie a Universității din California a fost întreprinsă în contextul extinderii acreditării a Facultății de Stomatologie a universității noastre de către Consiliul Dentar din California?

Acesta a fost unul dintre obiectivele prioritare ce au stat la baza vizitei în SUA. După realizarea programului în Carolina de Nord, am vizitat Universitatea din California din orașul Los Angeles. Acolo ne-am întâlnit cu decanul Școlii de Stomatologie, am vizitat Clinica Universitară de Stomatologie, am identificat oportunități de colaborare pe plan de mobilitate academică a cadrelor didactice, precum și de amenajare a spațiilor educaționale. De asemenea, am vizitat o clinică stomatologică de stat al cărei director este un absolvent al universității noastre. Persoanele cu care am discutat au auzit despre universitatea noastră, despre nivelul înalt de pregătire a stomatologilor. Am fost informați că 98% dintre absolvenții programului Stomatologie prin secundariat clinic ai USMF „Nicolae Testemițanu” au susținut examenul cu brio în California, fapt ce este înalt apreciat. În acest context, Senatul Californiei a acordat o diplomă, nu mie personal, ci Universității, pentru membrii Facultății de Stomatologie, pentru rezultate remarcabile în pregătirea stomatologilor americani. În prezent lucrăm intens în această direcție, în vederea extinderii acreditării programului Stomatologie.

Se știe că programul Lumea Deschisă este unul de schimb cultural și condiția este ca beneficiarii să fie cazați în familii. Povestiți-ne cum v-ați simțit.

În toată această perioadă am fost cazați în familiile americane, iar la fiecare două zile ne adunam toată echipa noastră împreună cu familiile-gazdă la una dintre ele. Oamenii au fost foarte deschiși și ospitalieri. Majoritatea au vizitat Republica Moldova și aveau impresii foarte bune despre țara noastră, și și-au exprimat dorința de a reveni. În fiecare familie am văzut obiecte despre Republica Moldova și fotografii. În general, a fost un schimb intercultural divers foarte interesant.

Ce v-a impresionat cel mai mult în SUA?

Sincer să fiu, am plecat cu o viziune în Statele Unite și am revenit complet cu alta. De facto, acolo am văzut ce înseamnă democrație, să ai o profesie prestigioasă și un trai decent. M-a frapat infrastructura drumurilor și politica arhitecturală a orașelor. E o altă civilizație și un nivel înalt de cultură...

Stimate Doamnă Rector, Vă mulțumim pentru acest interviu!

Silvia Ciurei

Impresii din mobilitatea academică Open World

O delegație a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, condusă de rectorul Emil Ceban, s-a aflat, în perioada 18 ianuarie - 3 februarie 2023, în Statele Unite ale Americii, într-o vizită de informare și documentare privind politicile și bunele practici în domeniul sănătății, educației medicale, precum și aspectele de leadership în contextul federalismului american. Vizita a fost organizată de Biroul Congresului pentru Leadership Internațional (Congressional Office for International Leadership) prin intermediul Open World Program Moldova, Oficiul Secretarului de Stat din Carolina de Nord, Ambasada SUA în Republica Moldova și Ambasada Republicii Moldova în SUA.

După ce au revenit în țară, reprezentanții universității noastre ne-au împărtășit câteva impresii din vizita în SUA.

Prorectorul pentru activitate socială, conferențiarul universitar Marcel Abraș, a remarcat că „a fost o experiență inedită pe durata celor zece zile în SUA, în care am înțeles ce înseamnă unitate prin diversitate, standarde înalte de trai, valori familiale, disciplină și dedicație la locul de muncă, siguranță și stabilitate. Am avut o multitudine de ședințe și întâlniri cu personalități din diferite sectoare ale sănătății, care cunosc situația din Republica Moldova și sunt gata să contribuie la dezvoltarea țării noastre.

Cu siguranță, avem mult de muncit pentru a ne alinia la standardele Universității din Chapel Hill sau ale Universității din Los Angeles, dar proiectele implementate deja în Republica Moldova, precum lansarea programului de studii de licență Asistență medicală generală (Nursing), acreditarea Programului Internațional de Stomatologie de către Consiliul Dentar din statul California, ne demonstrează că nimic nu este imposibil când se dorește și se muncește mult la realizarea unei idei.

O recomandare pentru noi, cei din sistemul medical din Republica

Moldova, ar fi să muncim cu mai multă dedicare și abnegație, cu respect față de colegi și cu empatie față de pacienți”.

Șefa Secției managementul calității academice, Departamentul Didactic și Management Academic, responsabilă de programul de studii Asistență medicală generală, conferențiarul universitar Virginia Șalaru, consideră că: „Vizita de schimb profesional în SUA a fost ca o revelație și o sursă de idei pentru optimizarea procesului educațional la USMF „Nicolae Testemițanu”, în special programul de studii superioare de licență Asistență medicală generală, dar și pentru dezvoltarea programelor de master Nutriție umană și Nursing avansat. Școala de Nursing de la Universitatea din Carolina de Nord din Greensboro este un partener de încredere al universității noastre de peste 6 ani. Aici am avut ocazia să vizităm laboratoare de cercetare cu utilaj performant, centre de simulare cu săli bine dotate și amenajate ergonomic pentru formarea deprinderilor practice în condiții sigure atât pentru studenți, cât și pentru pacienți. Am rămas impresionată de sala de evaluare în condiții de ambulatoriu și sala de instruire pentru îngrijiri la domiciliu ce permit studenților nu doar să-și dezvolte deprinderi practice în condiții similare cu modul de viață al pacientului, dar și să identifice potențialele riscuri de sănătate ce pot fi prevenite.

Împreună cu prietenii noștri – profesorii Nancy Hoffart și Deborah Lekan, dar și colegii noi Audrey Snyder, Vadim Koragoda, Deborah Hummer și Debra Travers am lucrat la îmbunătățirea planurilor de învățământ al programului de studii superioare de licență Asistență medicală generală și al programului de master Nursing avansat.

Am vizitat și Centrul de simulare comun pentru mai multe universități și instituții medicale, care dezvoltă inclusiv deprinderile practice ale asistenților medicali pentru sălile de intervenții chirurgicale, blocul operator, promovând și efectuarea consultațiilor prin intermediul telemedicinii – competențe absolut necesare în cazul restricțiilor pandemice pe care le-am experimentat. Un rol aparte revine procesului de educație continuă a asistenților medicali, prerogativă a angajatorului, în cazul dat Cone Health. Astfel am avut posibilitatea să ne familiarizăm cu procesul de supervizare, tutoriat, instruire și evaluare a competențelor asistenților medicali angajați în centrul spitalicesc.

Grație acestei vizite am reușit să elaborăm conceptul unui Laborator de nursing pentru studenții de la programul de studii de licență Asistență medicală generală, care va corespunde standardelor internaționale și ne va permite să organizăm instruirea și evaluarea la cel mai înalt nivel. Totodată, nu pot să nu menționez colaborarea inițiată în 2022 pentru dezvoltarea programului Nutriție. Sper că Laboratorul de nutriție va constitui un model pentru crearea unui laborator similar în cadrul Departamentului Medicină Preventivă”.

Șefa studii la Catedra de farmacie socială „Vasile Procopișin”, Facultatea de Farmacie, conferențiarul universitar Liliiana Dogotari: „Am rămas impresionată de receptivitatea și disponibilitatea colegilor americani pentru continuarea și dezvoltarea colaborării interinstituționale în domeniul științifico-didactic, în special sub aspectul farmaciei: metodologii noi de instruire pentru diferite grupuri – studenți sau farmaciști rezidenți, stagii de practică; elaborarea materialelor instructiv-metodice (manuale, suporturi de curs, recomandări metodice etc.); realizarea activităților de cercetare cu accent pe comunicare farmacist-pacient, farmacist-medic, medic-pacient; dezvoltarea conceptului de farmacie clinică în Republica Moldova; asigurarea unei

calități mai bune a medicamentelor, precum și dezvoltarea și elaborarea medicamentelor prin utilizarea tehnologiilor performante; organizarea instruirii prin intermediul tehnologiilor informaționale la toate nivelurile de instruire.

Vizita la Școala de Farmacie Eshelman din UNC mi-a oferit o oportunitate excelentă de a discuta detalii importante pentru dezvoltarea curriculumului universitar la programul de studii Farmacie.

Am rămas impresionată și de biblioteca universitară, una de top în SUA, care este dotată cu un sistem performant de arhivare și distribuire a resurselor, dar și de cea medicală de la UNC Chapel Hill, renovată și reorganizată conform situației epidemiologice, fapt ce ne-a deschis și identificat noi oportunități de colaborare bilaterală între Carolina de Nord și USMF „Nicolae Testemițanu”.

Având această oportunitate unică de a vizita instituții medicale și farmaceutice cu renume din SUA, sperăm la dezvoltarea noilor colaborări și aplicarea experienței acumulate pe termen lung, care va îmbunătăți nivelul de pregătire a cadrelor farmaceutice pentru sistemul de sănătate al Republicii Moldova”.

Evelina Gherghelegiu, șefa Departamentului Relații Externe și Integrare Europeană: „Vizita delegației USMF „Nicolae Testemițanu” în SUA a avut drept scop prezentarea noii echipe de management a Universității și continuarea dezvoltării parteneriatului între Carolina de Nord și Republica Moldova.

Vizita a fost una fructuoasă și interesantă, ce a deschis noi oportunități de cooperare în mai multe domenii, inclusiv mobilitatea academică cu posibilitatea eliberării diplomelor duble pentru programul de master Nursing sau Diabetologie, acreditarea CODA (Comisia de acreditare a programelor de studii în domeniul stomatologiei), reforma curriculară asistată, precum și a inițiativelor de dezvoltare comună a proiectelor de cercetare în cadrul programului Farmacie, dezvoltarea parteneriatului interbibliotecar etc.

Partea americană a apreciat înalt realizările înregistrate în cadrul acestui parteneriat bilateral până în prezent și au exprimat deschidere deplină pentru a desfășura activități de amploare în viitorul apropiat.

Ambasada Republicii Moldova în SUA, Programul Open World, Biroul Secretarului de Stat Elaine Marshal,

precum și partenerii din California au manifestat interes și disponibilitate pentru realizarea proiectelor de dezvoltare a Universității în particular, precum și pentru dezvoltarea țării noastre per ansamblu”.

Din delegație au mai făcut parte conferențiarul universitar: Oleg Solomon – decanul Facultății de Stomatologie, și Tatiana Novac – șefa Departamentului Juridic și Resurse Umane.

La rândul lor, și partenerii americani au venit cu feedback:

Secretarul de Stat al statului Carolina de Nord Elaine Marshall: „Această vizită va rămâne în istoria Carolinei de Nord și a prietenilor și partenerilor care iubesc și sunt împreună cu Republica Moldova și familia USMF „Nicolae Testemițanu” atât la bine, cât și în vremuri dificile. Împreună vom face tot posibilul să continuăm să promovăm Moldova, USMF și parteneriatele frumoase pentru încă 20 de ani. Sperăm ca viitoarea generație să continue aceste legături de prietenie și punți între statele, comunitățile și universitățile noastre”.

Lora Sinigur, persoana de contact în parteneriatul bilateral Republica Moldova-Carolina de Nord: „Am avut o plăcere deosebită și onoarea să vă găzduim în Carolina de Nord, în Raleigh, și în familia noastră. Sper ca această vizită să fie doar începutul unei colaborări fructuoase și împreună să continuăm să clădim poduri de prietenie între Carolina de Nord și Republica Moldova.

E.S. Viorel Ursu, ambasadorul Republicii Moldova în SUA: „Am avut o mare plăcere să vă cunosc, Domnule Rector, și pe colegii Dvs. Aveți o echipă extraordinară, ceea ce face Universitatea de Medicină unică și, probabil, cea mai integrată global. Am urmărit vizita Dvs. în Carolina de Nord. Mult succes și nu ezitați să mă implicați în orice inițiativă pentru a beneficia de sprijinul misiunii diplomatice”.

Asistență tehnică pentru Centrul de Medicină Tradițională Chineză

Guvernul Chinei este dispus să contribuie la fortificarea relațiilor de cooperare moldo-chineză și să ofere suport Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” la dezvoltarea Centrului de Medicină Tradițională Chineză. Acest mesaj a fost transmis de către reprezentanții Ambasadei Republicii Populare Chineze în Republica Moldova – dl Liu Xinyue, atașat, și dna Wang Ruigang, consilier, care au efectuat o vizită de documentare la universitatea noastră în data de 11 ianuarie 2023.

La întrevvedere cu reprezentanții echipei administrative și responsabili pentru activitatea clinică, Liu Xinyue a menționat că, după o perioadă de stagnare condiționată de pandemia COVID-19, în prezent își reiau activitatea mai multe proiecte. În acest context, urmează să fie identificată o universitate din China în calitate de partener pentru implementarea celui de-al treilea proiect în cadrul cooperării moldo-chineze.

La rândul său, rectorul Emil Ceban a prezentat succint realizările partene-

riatului moldo-chinez, instituit în anul 2011, evidențind etapele de dezvoltare. Universitatea și-a fortificat colaborarea cu instituții de învățământ superior medical din China, grație căreia a reușit să deschidă Centrul de Medicină Tradițională Chineză (în 2011) și să

creeze condiții optime pentru studierea și aplicarea metodelor medicinei tradiționale chineze.

„Centrul de Medicină Tradi-

țională Chineză este primul de acest gen în regiunea Europei de Sud-Est, susținut de Guvernul Chinei, care prestează servicii de acupunctură, terapie manuală, fitoterapie chineză și autohtonă, reabilitare medicală. Totodată, Centrul de Medicină

de la Catedra de reabilitare medicală, medicină fizică și terapie manuală ale USMF „Nicolae Testemițanu”, a reiterat rectorul.

De asemenea, profesorul Ceban a vorbit despre experiența impresionantă pe care au avut-o studenții noștri în spitalele Universității de Medicină Tradițională Chineză din orașul Gansu, dar și a cadrelor științifico-didactice care au vizitat Republica Populară Chineză. Grație celui de-al doilea acord de cooperare bilaterală, mai mulți medici rezidenți și medici specialiști au participat la traininguri organizate de medici specialiști din China privind tehnicile de acupunctură, terapie manuală, masajul tui-na ș.a. Totodată, la Centrul Universitar de Reabilitare Medicală se aplică pe larg kinetoterapia, acupunctura și alte proceduri adiționale. Profesorul Emil Ceban a subliniat că în anul 2022, la USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost lansat un nou program de studii de licență – Fiziokinetoterapie și reabilitare, ce are misiunea de a pregăti specialiști calificați pentru asistență medicală primară, spitalicească și comunitară.

Diplomatul chinez a declarat că vor fi create numeroase oportunități de organizare a mobilităților academice pentru profesori, studenți, medici rezidenți și studenți-doctoranzi. Astfel, în curând, un grup de circa 30 de medici rezidenți de la USMF „Nicolae Testemițanu” vor putea beneficia de un stagiul de 3 săptămâni în China.

Părțile au mai abordat subiectul privind posibilitățile de cultivare a plantelor medicinale chineze la Centrul Științifico-Practic în domeniul Plantelor Medicinale al Universității din comuna Bardar și de construcție a unui centru modern de medicină tradițională chineză de nivel internațional, ce va servi drept centru de excelență pentru Europa de Est.

În final, rectorul a reiterat faptul că proiectele realizate cu suportul Republicii Populare Chineze au un rol esențial atât pentru USMF „Nicolae Testemițanu”, cât și pentru medicina autohtonă, și a exprimat recunoștință guvernului chinez pentru deschidere și conlucrare de durată.

Universitatea a semnat un acord de colaborare cu Ambasada Finlandei

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova a semnat un acord de colaborare cu Ambasada Finlandei cu reședința la București, România, în vederea implementării proiectului Consolidarea capacității medicilor pentru un răspuns mai bun la cazurile de violență în familie (SPA2DV) în perioada 2023-2024. Proiectul a fost lansat în cadrul Fondului pentru Cooperare Locală, care este un instrument de finanțare a proiectelor non-profit în Republica Moldova și parte a cooperării pentru dezvoltare a Finlandei.

Ambasada Finlandei în România a fost reprezentată de Jaakko Virkkunen, coordonator peșară, iar USMF „Nicolae Testemițanu” – de prim-prorector Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică.

În cadrul discuțiilor, prorectorul Olga Cernețchi a menționat că universitatea noastră are o experiență vastă în implementarea diferitor proiecte naționale și internaționale și a exprimat recunoștință Ambasadei Finlandei în România și guvernului finlandez pentru interesul și suportul acordat în acest sens.

La rândul său, Jaakko Virkkunen a subliniat că misiunea diplomatică finlandeză este deschisă pentru inițierea parteneriatului cu USMF

„Nicolae Testemițanu” și că acesta este o primă experiență. Obiectivul general al proiectului constă în dezvoltarea răspunsului profesional al actualilor și viitorilor medici din Republica Moldova la cazurile de violență în familie și în îmbunătățirea capacității acestora de identificare a victimelor. În cadrul proiectului se va realiza un studiu sociologic printre studenți, medici rezidenți și medici, pentru identificarea nivelului de cunoștințe în domeniul violenței în familie și a necesităților lor de formare. Totodată, se va realiza și un studiu analitic menit să furnizeze medicilor

practicieni instrumente necesare pentru sporirea capacității de identificare a victimelor violenței în familie. În baza datelor colectate vor fi organizate activități de instruire a actualilor și viitorilor medici pentru sporirea gradului lor de conștientizare a problemei violenței domestice și oferirea unui răspuns profesional adecvat victimelor acestui fenomen social.

Proiectul este parte componentă a eforturilor de asigurare a drepturilor femeilor și fetelor la o viață fără violență, în contextul implementării Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice pentru 2018-2023, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 281 din 3 aprilie 2018.

Mareșalul Senatului Republicii Polone în vizită la USMF „Nicolae Testemițanu”

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a fost onorată de vizita Excelenței Sale dl Tomasz Grodzki, Mareșal al Senatului Republicii Polone, însoțit de câțiva senatori și de către dl Grzegorz Opalinski, însărcinat cu afaceri al Ambasadei Republicii Polone în Republica Moldova.

Înălții oaspeți au avut o întrevedere cu reprezentanți ai echipei administrative, în cadrul căreia prim-prorectorul Olga Cernețchi, prorector pentru activitate didactică, a prezentat o succintă informație despre Universitate și parteneriatele cu instituții de profil din Polonia, fiind abordate aspecte privind fortificarea relațiilor de colaborare pe segmentul învățământului superior medical și al cercetării în domeniul sănătății și medicinei, în contextul integrării în sistemul educațional european.

Potrivit prim-prorectorului, universitatea noastră a încheiat acorduri de cooperare cu Universitatea de Științe ale Vieții din Varșovia, Universitatea de Științe Medicale și Centrul de Pulmonologie și Chirurgie Toracică Wielkopolska din Poznan, Universitatea de Medicină și Spitalul Clinic al Universității Maria Skłodowska-Curie din Białystok. În cadrul acestor acorduri, au loc vizite comune de documentare, informare și schimb de experiență între angajații universităților și cei de la instituțiile partenere: centrele de simulare în stomatologie, cele farmaceutice, bibliotecă, școlile de sănătate publică, campusurile studențești etc. „Programele de mobilitate pentru cadrele didactice și studenți au contribuit la fortificarea capacităților beneficiarilor în domeniile lor de specialitate, precum și la stabilirea noilor parteneriate cu alți specialiști de profil și participarea în proiecte de interes comun”, a punctat profesorul Olga Cernețchi.

Un alt program ce se bucură de popularitate și interes din partea studenților este stagiul practic de vară de două săptămâni, organizat anual, începând cu anul 2007, pentru 10-12 studenți de la facultățile de Medicină, Stomatologie și Farmacie în instituțiile partenere.

În luna noiembrie 2022, Ministerul Educației și Cercetării al Poloniei în parteneriat cu Punctele Naționale de Contact în Sănătate au organizat în Varșovia evenimentul HORIZON4-Poland. Scopul evenimentului a fost

de a spori potențialul de cooperare între instituțiile academice la crearea parteneriatelor și de a solicita granturi în cadrul programului Orizont Europa. Angajații Centrului de suport al proiectelor din cadrul universității noastre au participat la acest eveniment în scopul scrierii și depunerii proiectelor comune de cercetare. Ca rezultat, au fost stabilite relații de

format ca specialiști, și de a contribui la dezvoltarea unei societăți organizate pe principiile democrației și de edificare a clasei intelectuale. Mesajul a fost adresat și tinerilor care își fac studiile peste hotarele țării noastre, aceștia fiind îndemnați să revină în patrie și să-și dezvolte potențialul în Moldova, limita fiind doar cerul.

Tomasz Grodzki este chirurg, profe-

colaborare cu Universitatea de Medicină din Lodz și cu Centrul polonez pentru dezvoltare tehnologică.

La rândul său, E.S. Mareșalul Tomasz Grodzki și-a exprimat surprinderea în legătură cu activitatea multilaterală, infrastructura și baza tehnico-materială și informațională dezvoltată a universității noastre și în semn de apreciere a acordat Universității Medalia Senatului Republicii Polone. Totodată, Excelența Sa a făcut o paralelă că atât Polonia, cât și Republica Moldova se confruntă cu probleme similare în domeniul sistemului de sănătate – finanțare insuficientă, criza de cadre medicale, emigrarea tinerilor specialiști etc. „Acest fapt, însă, nu ne scutește de obligația de a lucra mai mult și, astfel, de a contribui prin eforturi comune la soluționarea deficiențelor din sistem și la îmbunătățirea funcționării acestuia, în beneficiul oamenilor”, a declarat mareșalul Senatului polonez.

Mareșalul Tomasz Grodzki a ținut o lecție publică pentru studenți, medici rezidenți și cadre științifico-didactice. Lecția despre pace și democrație a fost motivațională și încurajatoare pentru tineri – de a se identifica cu țara care i-a educat și i-a

sor și doctor habilitat în științe medicale. În anul 2011, sub conducerea sa, o echipă de medici din cadrul Departamentului de Chirurgie Toracică și Transplant al Universității de Medicină Pomeranian din orașul Szczecin a realizat cu succes primul transplant pulmonar. În același an, Președintele Republicii Polone Bronisław Komorowski i-a conferit titlul de profesor în științe medicale.

Pe parcursul carierei sale profesionale, a ocupat funcții importante de conducere a Societății Europene a Chirurgilor Toracici (2003-2004); în 2004 a devenit primul cetățean polonez membru al Asociației Americane pentru Chirurgie Toracică – cea mai prestigioasă societate de chirurgie toracică din lume; a fost președinte al Societății poloneze a chirurgilor cardio-toracici (2016-2018).

Carierea sa politică a început în orașul de baștină Szczecin, fiind ales consilier orășenesc timp de 3 mandate. În anul 2015, a devenit senator din partea partidului Platforma Civică. În octombrie 2019, Tomasz Grodzki a fost reales în funcția de senator reprezentant al opoziției – Coaliția Civică de stânga, iar în luna noiembrie a fost ales Mareșal al Senatului Republicii Polone.

Banca Mondială va elabora o strategie de dezvoltare a resurselor umane în sănătate

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova participă la un studiu privind asigurarea cu resurse umane a sistemului național de sănătate. Studiul este realizat la inițiativa Ministerului Sănătății al Republicii Moldova cu suportul Băncii Mondiale (BM), cu scopul de a identifica carențele din sistem ce determină exodul de cadre medicale și deficitul de personal în instituțiile ce prestează servicii medicale.

În acest context, expertul Băncii Mondiale David Cochrane, consultant internațional în domeniul resurselor umane pentru sănătate, a vizitat instituția noastră și a avut o întrevedere cu rectorul Emil Ceban și alți reprezentanți ai echipei administrative, pentru a se informa despre specificul activității, problemele și provocările învățământului superior medical.

Expertul BM a informat că la moment colectează date și fapte pentru a înțelege sistemul medical din țara noastră, realizează interviuri cu persoane cheie din diferite instituții medicale, ca ulterior să elaboreze un program sau o strategie de dezvoltare a resurselor umane din sănătate pentru Republica Moldova. În cadrul

întrunirii, expertul BM a accentuat că anume reprezentanții Universității sunt cei mai indicați pentru a împărtăși cunoștințele și experiența, dar și informații privind provocările și problemele cu care se confruntă sistemul pe segmentul asigurării cu cadre medicale.

În context, rectorul Emil Ceban a informat că Universitatea, prin misiunea, viziunea și strategia sa de dezvoltare, este instituția care pregătește specialiști de înaltă calificare profesională pentru sistemul național de sănătate și alte țări. Studenții beneficiază de condiții moderne de studii și cercetare: aule și săli dotate cu echipamente performante, laboratoare de cercetare utilizate modern. Activitatea practică a medicinștilor se desfășoară în 95 de clinici universitare, amplasate în instituții medicale republicane și municipale, unde sunt implementate metode moderne de formare a medicilor specialiști. După absolvire, cei mai mulți dintre ei sunt repartizați în instituțiile medicale din teritoriu, dar tinerii specialiști acceptă cu rezerve. Din acest considerent o mare parte dintre absolvenții studiilor de licență sau integrate preferă să-și continue studiile în

afara țării, de regulă în România. Statul român absoarbe aproape jumătate dintre absolvenții noștri prin programul de rezidențiat, dar și medicii specialiști care fac găzdi de noapte. Reprezentanții Ministerului Sănătății și ai USMF „Nicolae

Testemițanu” depun eforturi pentru a crea oportunități de dezvoltare profesională și condiții de muncă pentru tinerii specialiști în instituțiile

medico-sanitare publice din țară. De asemenea, practica de stat a studenților absolvenți și a medicilor rezidenți este obligatorie de a fi realizată în teritoriu, după locul de trai, pentru ca ulterior tinerii specialiști să fie motivați de conducerea spita-

speciațiști, iar oamenii au nevoie de asistență medicală calificată.

„Universitatea are capacitatea de a pregăti medici specialiști pentru întregul sistem de sănătate, în acest scop introducem specialități noi, ajustăm curricula conform standardelor europene și americane. Suntem unica universitate din țară care a reușit să obțină acreditarea internațională instituțională și a trei programe de studii integrate: Medicină, Stomatologie și Farmacie. De aceea exprimăm deschidere și disponibilitate de a accesa suport necondiționat în vederea susținerii proiectului BM ce urmărește același scop – asigurarea sistemului medical autohton cu personal”, a precizat rectorul.

Expertul BM a fost interesat să cunoască mai multe despre Nursing. Prorectorul pentru activitate didactică, Olga Cernețchi, a menționat că programul de studii de licență Asistență medicală generală (Nursing) a fost elaborat împreună cu partenerii din statul Carolina de Nord, SUA. În anul curent, Universitatea va lansa a doua promoție de asistente medicale cu studii superioare, iar pentru a asigura formarea continuă a acestor absolvenți, va fi lansat un program de master Nursing avansat.

Stimați colegi, studenți și medici rezidenți, postlenori și prieteni,

De 1 martie prăsim cu drag Mărțișorul în sufletele noastre, care aduce cu sine sentimentul renașterii, lucrării, optimismului și purității.

Fiecare dintre noi are speranța într-un nou început, mai bun și luminos. Fie ce acest anuit timp noul astăzi să revină credința în valoarea strămoșească, supremația binelui și biruința adevărului.

Vă doresc o primăvară senină și plină de culoare, pace și saare, sănătate și energie pozitive, dragoste și bunăstare!

Cu alese urări

Rector
Dr. C. D. Emil Ceban
profesor universitar,
dr. hab., st. med.

Lecții de sănătate orală pentru copii

Studenți, medici rezidenți și cadre didactice de la Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială pediatrică și pedodonție „Ion Lupan” din cadrul Facultății de Stomatologie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au marcat Ziua Internațională a Stomatologului într-un mod creativ. În data de 9 februarie, aceștia s-au deplasat la Liceul Teoretic „Universul”, Gimnaziul nr. 53 și Grădinița „Mlădița” nr. 227 din orașul Chișinău, unde au desfășurat activități de informare și educație privind sănătatea orală a copiilor.

Acțiunile sunt parte a parteneriatelor intrașcolare „Sănătatea mea contează” și abordează teme de interes pentru copii, precum igiena orală și alimentația sănătoasă. De această dată copiii au aflat despre rolul dinților temporari și al celor

abilitați de periaj dentar corect, au aflat informații despre importanța obiceiurilor alimentare sănătoase și necesitatea vizitelor regulate la medicul stomatolog, deprinderi care, dacă sunt aplicate în viața cotidiană, vor preveni apariția și acutizarea problemelor dentare.

„Sănătatea orală este mai mult decât un zămbet frumos. Sănătatea orală este capacitatea individului de a vorbi, zâmbi, mirosi, gusta, atinge, mesteca, înghiți și a transmite o serie de emoții prin expresii faciale cu mai multă încredere, fără durere și disconfort. Pentru a avea o sănătate orală bună, copiii trebuie să cunoască toate aceste aspecte pe care le punem în discuție la fiecare acțiune de acest gen, încă de la vârste fragede. Acesta este motivul de a iniția aceste acțiuni în cadrul parteneriatelor intrașcolare „Sănătatea mea contează”. Ne-am propus să desfășurăm această campanie de informare în mai multe instituții de învățământ atât din municipiul Chișinău, cât și din satele și raioanele din țară”, a menționat conferențiarul universitar Elena Stepco, prodecan la Facultatea de Stomatologie.

permanenți, importanța periajului dentar, dar și a igienei orale în general, rolul alimentației în menținerea sănătății orale, beneficiile alimentelor sănătoase, băuturi și alimente dăunătoare pentru dentiție, frecvența vizitelor la medicul stomatolog ș.a. Prin activități interactive, filmulețe animate și jocuri, copiii au căpătat

Sărbătoarea profesională este celebrată anual la nivel mondial, pe 9 februarie, în ziua comemorării Sfintei Apollonia – patroana celor suferinzi de durere de dinți și a medicilor stomatologi. Această zi este marcată începând cu anul 1984, prin decizia Organizației Mondiale a Sănătății și a Societății Internaționale a Stomatologilor.

Campania Eu sunt promotorul USMF „Nicolae Testemițanu”

Studenții, masteranzii, doctoranzii, medicii rezidenți, cadrele didactice și absolvenții sunt îndemnați să devină ambasadori ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova și să participe la noua ediție a campaniei Eu sunt promotorul USMF „Nicolae Testemițanu”, lansată la 1 februarie 2023.

Departamentul Comunicare și Relații Publice, în parteneriat cu facultățile Universității și Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova, Vă invită să fiți protagonistul campaniei prin realizarea unui mesaj de promovare a specialităților/programelor de studii și a Almei Mater, în general. Astfel, suntem în așteptarea celor mai convingătoare și originale mesaje de recomandare a specialităților medicale și a universității noastre tinerilor – elevi și absolvenți de licee și colegii – să facă cea mai bună alegere pentru viitoarea lor carieră profesională.

Care este avantajul participării în această campanie? Tu poți fi portavocea ce va motiva și încuraja tinerii să opteze pentru un program de studii la universitatea noastră.

Iată câteva sugestii:

- ✓ Cum ai ales să-ți faci studiile la USMF „Nicolae Testemițanu”?
- ✓ Ce te-a determinat să faci alegerea unei specialități în domeniul Medicinii/ Farmaciei/ Stomatologiei ș.a.
- ✓ De ce ai optat pentru programul Medicină/ Stomatologie/ Farmacie/ Sănătate publică/Asistență medicală generală/ Optometrie/ Tehnologie radiologică/ Fiziokinetoterapie și reabilitare? Prin ce este atractivă această specialitate/profesie?
- ✓ Descrie viața de student la USMF „Nicolae Testemițanu”?

- ✓ Relatează cea mai memorabilă istorioară/ întâmplare hazlie legată de studii sau de activitatea extracurriculară;
- ✓ Ce oportunități de dezvoltare profesională și personală au studenții de la Medicină?
- ✓ Relatează despre programele de mobilitate la care ai participat grație parteneriatelor între

februarie-august 2023. Indicați prenumele și numele, anul și programul de studii/ statutul/ funcția/ locul de muncă, precum și numărul de telefon (pentru precizări). Ulterior, acestea vor fi postate pe paginile Universității de Facebook (<https://www.facebook.com/usmf.md>) și Instagram (<https://www.instagram.com/usmf.md/>), iar secvențele video – inclusiv pe cana-

- USMF „Nicolae Testemițanu” și alte instituții de profil;
- ✓ Povestește despre un asistent medical/ medic/ profesor/ mentor care te-a inspirat/ motivat în alegerea specialității/ profesiei;
- ✓ Vino cu idei și opinii personale ce vor aduce plusvaloare Universității sau programului de studii.

Cerințe: Durata mesajelor video va fi de 1-2 minute, iar textele scrise vor conține până la 2000 de caractere, fiind însoțite de cel puțin o fotografie reprezentativă.

Expediați materialele pe adresa relatiipublice@usmf.md, în perioada

lul instituțional pe YouTube (<https://www.youtube.com/@usmfnicolae-testemitanu>).

De asemenea, Vă îndemnăm, dragi absolvenți ai Universității, în orice colț al țării și al lumii v-ați afla, să vă alăturați campaniei *Eu sunt promotorul USMF „Nicolae Testemițanu”*. Suntem curioși să vă cunoaștem povestea ce poate motiva sau inspira alți tineri să vă urmeze exemplul. Salutăm orice inițiativă!

Republica Moldova are nevoie de tineri specialiști în domeniul medical și farmaceutic care să supravegheze sănătatea oamenilor! Succese!

Cum să fii în siguranță pe Internet

Fie că navigăm pe rețelele de socializare, fie că achiziționăm facturi online, fie că participăm la un webinar, privim un clip video sau răspundem la e-mail-uri – internetul face parte din viața noastră! Pe lângă nenumăratele avantaje și oportunități pe care le oferă, internetul ne face de multe ori vulnerabili, deoarece din lipsă de cunoștințe putem oferi date personale. Mediul on-line a devenit favorabil inclusiv pentru escrocherii și fraude.

Anual, în luna februarie este marcată Ziua Internațională a Siguranței pe Internet – acțiune prin care se sensibilizează despre utilizarea cu prudență și responsabilitate a internetului și a tehnologiei.

În acest context, venim cu câteva recomandări de siguranță pentru a micșora riscul de a cădea în plasa agresorilor cibernetici:

- Nu divulgați numele de utilizator și parolele la conturile personale;
- Utilizați parole sigure și unice pentru fiecare cont/pagină de logare, recomandabil să fie formate din minim 8 caractere – simboluri, numere și litere;
- Activați și utilizați autentificarea în doi pași, în special pentru conturile de e-mail și social media;
- Nu dezvăluiți informații de identitate personală precum: data/luna/anul de naștere, hobby-urile, data nunții/ nașterii copiilor, orașul natal, locul de muncă ș.a.;
- Nu folosiți e-mail-ul instituțional în scopuri personale, de exemplu pentru: înregistrarea pe rețele de socializare (cu excepția profilurilor cercetătorului); cumpărături on-line; rezervări pentru cazare; navigarea pe site-uri dubioase; descărcarea aplicațiilor ș.a.;
- Creați conturi doar pe site-uri securizate (<https://>) și descărcați aplicații din surse oficiale;

- Nu deschideți mesajele, atașamentele și linkurile primite de la adrese de e-mail necunoscute/dubioase, eliminați-le sau adăugați-le în SPAM;
- Filtrați informațiile personale înainte de a le publica pe rețelele de socializare;
- Nu vorbiți cu necunoscuți și nu oferiți informații confidențiale despre Dvs. sau familie persoanelor de pe internet. De asemenea,

- nu acceptați întâlniri cu persoane necunoscute care v-au propus on-line să faceți cunoștință în realitate;
- Evitați site-urile de tip clickbait pentru a nu face spam. Odată ce ați dat click pe linkuri cu mesaje pop-up, riscați să cădeți în plasa virusilor, spyware și malware. Distribuind astfel de linkuri, va crește riscul de a „infecța” cu virusi prietenii virtuali, care au încredere în mesajele pe care le distribuiți.
- Evitați conectarea la hotpoturi și Wi-Fi necunoscute, accesibile public;
- Când ați terminat de folosit internetul, închideți toate ferestrele private sau deconectați-vă;
- Fiți prudenți în alegerea revistelor științifice la publicarea articolelor pentru a nu cădea în plasa revistelor și a conferințelor pseudoștiințifice (false);
- Asigurați participarea autorizată la ședințele și conferințele on-line.

Principalele reguli pe care trebuie să le respectăm atunci când navigăm pe internet (neticheta) sunt similare cu cele din viața reală. Regula de aur este să-i tratăm pe ceilalți așa cum dorim să fim tratați noi înșine.

Neticheta prevede să:

- Verificați ortografia și corectitudinea mesajelor. Indiferent de ceea ce scrieți, trebuie să vă asigurați că în postări nu sunteți greșeli, deoarece erorile pot diminua din credibilitatea celor afirmate și, respectiv, pot afecta imaginea Dvs.
- Nu trimiteți e-mail-uri sau mesaje pe rețele sociale la o oră nepotrivită, deoarece acest detaliu poate pune în discuție stilul Dvs. de viață. Toate mesajele de serviciu, și nu doar, se recomandă a fi expediate până la ora 18:00 și nu mai devreme de ora 8:00;
- Evitați să scrieți mesaje utilizând Caps Lock, deoarece în mediul on-line, textele scrise integral cu litere majuscule arată ca și cum ai striga la persoana care citește ceea ce ai scris;
- Fiți discreți în tot ceea ce faceți pe internet. Asta include crearea profilurilor pe rețelele sociale și postarea comentariilor. Nu spuneți și nu faceți lucruri pe care nu le-ați făcut în realitate;
- Manifestați respect, chiar dacă nu-i cunoașteți pe cei cu care comunicați. Nu jigniți și nu răspundeți la insulte comunicate în mediul on-line. Hărțuirea și incitarea la ură sunt condamnabile atât în viața reală, cât și în cea virtuală.
- Fiți voi înșivă în mediul virtual, pentru că nu sunteți anonimi și ceilalți utilizatori sunt, de asemenea, oameni reali. Imaginea on-line este importantă indiferent de circumstanțe.

Renumitul igienist Gheorghe Ostrofeț a fost petrecut pe ultimul drum

Comunitatea USMF „Nicolae Testemițanu este profund îndurerată de trecerea în eternitate a profesorului universitar Gheorghe Ostrofeț, doctor habilitat în științe medicale, fost șef al Catedrei de igienă generală, reprezentantul promoției a trei de medici-savanți autohtoni, formați la Alma Mater. Numele lui îl regăsim în galeria igienistilor renumiți ai țării noastre, palmaresul său cuprinzând cercetări valoroase pentru sistemul național de sănătate.

Gheorghe Ostrofeț s-a născut la 5 iunie 1938 în satul Badragii Noi, raionul Edineț. După absolvirea Școlii de Felceri și Moașe din or. Bălți a activat, timp de șapte ani, ca ajutor al medicului sanitar la Stația sanitaro-epidemiologică din raionul Edineț. În anul 1963 decide să-și aprofundeze cunoștințele în domeniul la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (ISM), atunci când a fost înființată Facultatea de Igienă și Sanitarie. Inițial a dorit să studieze stomatologia, dar la sugestiile ministrului ocrotirii sănătății, profesorul Nicolae Testemițanu, și ale rectorului Vasile Anestiade a ales medicina preventivă.

După absolvire, în anul 1969, a fost angajat în funcția de asistent universitar la Catedra de igienă generală a ISM. Aici a parcurs cu succes toate treptele didactice și științifico-didactice, activând ca asistent, lector superior (1976-1988), conferențiar, profesor universitar și șef al Catedrei de igienă generală.

În anul 1978 susține teza de doctor în științe medicale cu tema *Evaluarea igienică complexă a condițiilor de muncă în tutunări*, în care abordează, în premieră, problema condițiilor de muncă în acest sector – o activitate destul de periculoasă pentru sănătate. În anul 1988 obține titlul științifico-didactic de conferențiar universitar, iar în 1992 este numit șef al Catedrei de

igienă generală și îndeplinește cu responsabilitate această funcție timp de 17 ani, până în anul 2009. Totodată, între anii 1992-1998 a exercitat funcția de vice-decan al Facultății de Medicină Preventivă.

În anii '80, în diferite sfere de activitate se aplicau tot mai mult sistemele electronice de calcul fără a se cunoaște impactul acestora asupra sănătății operatorilor, inclusiv influența calculatorului asupra vederii. În acest sens, conferențiarul universitar Gheorghe Ostrofeț a creat un grup științific și a efectuat astfel de cercetări în Lituania, Belarus și Federația Rusă, precum și la Stația Telefonică și de Informații din Chișinău. Rezultatele obținute au fost analizate și sistematizate, ulterior fiind utilizate la scrierea tezei de doctor habilitat în științe medicale cu tema *Evaluarea complexă a condițiilor de muncă ale operatorilor terminalelor video și elaborarea principiilor fiziologice ale regimurilor de muncă și odihnă* (2000), elaborată sub conducerea ilustrului savant și medic igienist Henrieta Rudi. Lucrările Domniei Sale au servit ca reper pentru elaborarea Regulamentului și a normelor igienice privind condițiile de muncă și organizarea regimului de lucru al persoanelor care munceau la terminale video

și cu mașini electronice de calcul. Totodată, membrii Catedrei de igienă generală au elaborat un șir de recomandări metodice referitor la medicina muncii pentru operatorii mașinilor electronice de calcul, aprobate de Comisia de experți a Ministerului Sănătății.

În anul 2008 Gheorghe Ostrofeț obține titlul științifico-didactic de profesor universitar. A publicat peste 280 de lucrări didactice și științifice, este autorul și coautorul a două manuale și compendii pentru studenți și medici rezidenți, a numeroase indicații și recomandări metodice, precum și a 4 monografii.

Gheorghe Ostrofeț a avut și o activitate civică vastă, fiind secretar responsabil al Comisiei de admitere la USMF „Nicolae Testemițanu” (1989-1991). În anul 2000 este ales membru al Comisiei metodice centrale a Universității, în același timp fiind și membru al colegiilor de redacție ale revistelor „Sănătate publică”, „Economie și management în medicină” și „Analele științifice”. În anul 2001 este desemnat președinte al Comisiei metodice la disciplinele igienice, apoi membru al Senatului și al Consiliului științific universitar. Tot atunci este ales membru al Consiliului științific al Centrului Național de Sănătate Publică. În anul 2007 este numit președinte al Comisiei universitare de concurs, președinte al Comisiei de atestare a medicilor igienisti din Republica Moldova, iar în 2008 este ales președinte al Comisiei de Experți al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare.

Numele ilustrului profesor Gheorghe Ostrofeț va rămâne în istoria Almei Mater și a sistemului de sănătate – specialist remarcabil în medicina muncii, care a slujit cu devotament profesiei, ce s-a transformat în pasiune și vocație pe viață.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

A trecut în eternitate academicianul Teodor Țirdea

Întreaga comunitate a Universității de Stat de Medicină „Nicolae Testemițanu” este profund îndurerată de trecerea în eternitate a academicianului Teodor Țirdea, profesor universitar, doctor habilitat în filosofie, fost șef al Catedrei de filozofie și bioetică (1987-2008), fondatorul Școlii științifice naționale de bioetică din Republica Moldova. Timp de trei decenii, distinsul profesor și-a îndeplinit onorabil și cu profesionalism, dedicare și pasiune misiunea nobilă de a educa tinerii care au ales să studieze Medicina sau Farmacia la USMF „Nicolae Testemițanu”.

Teodor Țirdea s-a născut la 26 august 1937 în satul Sobari, raionul Soroca. Și-a făcut studiile la Facultatea de Fizică și Matematică a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (1958) și la Facultatea de Automatică și Construcții de Aparate, Institutul Politehnic din Harkov.

În perioada 1975-1977 a îndeplinit funcția de prorector pentru activitatea cu studenții de peste hotare și de decan în cadrul Universității de Stat din Moldova (USM), șef al Secției de instruire în științe socio-umane a Ministerului Învățământului Superior și Mediu de Specialitate al RSSM.

Activitatea profesională la USMF „Nicolae Testemițanu” începe în 1987, fiind ales prin concurs în funcția de șef al Catedrei de filozofie (astăzi Catedra de filozofie și bioetică). Aici susține teza de doctor habilitat în filosofie la tema „Informațarea, cunoașterea și dirijarea socială:

probleme filosofico-metodologice și sociale” (1992) și obține titlul științifico-didactic de profesor universitar. Sub conducerea prof. Țirdea subdiviziunea a fost reorganizată în Catedra de filozofie și bioetică, fiind introduse programe de studii de master, doctorat și postdoctorat.

Cercetările Domniei Sale i-au adus recunoașterea de specialist de forță în problemele filosofice ale supraviețuirii omenirii, informaticii, sinergeticii, noosferologiei, ecologiei, medicinei, bioeticii, în analiza metodologică a tendințelor integrative și general-științifice ale cunoașterii contemporane, a fenomenelor subtil-vibratle în societate, a intelectualizării și conexiunilor ei cu axiologizarea și științificizarea activității umane. Rezultatele acestora sunt reflectate în peste 420 de lucrări științifice și didactice, inclusiv 38 de monografii, manuale, indicații metodice ș.a. Sub îndrumarea conducătorului științific Teodor Țirdea au fost susținute 12 teze de doctor în științe, inclusiv trei de doctor habilitat.

La inițiativa profesorului Țirdea a fost fondată Asociația de Bioetică din Republica Moldova (2001) și Centrul Național de Bioetică (2005). Pe parcursul activității a participat activ în viața științifică în calitate de membru al Colegiului redacțional al Revistei de Filozofie, Sociologie și Științe Politice a Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), al consiliilor științifice specializate pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în filosofie, sociologie și științe politice de pe lângă AȘM și USM, director al Centrului Național

de Bioetică din Republica Moldova. Activitatea prodigioasă și meritele deosebite i-au fost apreciate prin acordarea distincțiilor și conferirea titlurilor onorifice: cavalier al Ordinului Gloria Muncii și al Ordinului de Onoare al Republicii Moldova; Eminent al Învățământului Public din Republica Moldova; membru titular al Academiei de Informatică a Ucrainei și al Academiei Internaționale de Informatică de pe lângă ONU, al Academiei Internaționale de Noosferă (Dezvoltare Durabilă), academician al Academiei Procesoarelor Globale și membru corespondent al Academiei de Cosmonautică „K.E. Țiolkovski” din Moscova.

Amintirea profesorului Teodor Țirdea va trăi în memoria colegilor, a discipolilor și a tuturor celor care l-au cunoscut – un Om onest, un specialist remarcabil în domeniul filosofiei și bioeticii, care s-a consacrat cu desăvârșire profesiei – un model demn de urmat pentru generațiile tinere.

Pace și lumină veșnică!

Înveșnicirea memoriei savantului ilustru Ion Prisacari

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a înveșnicit prin dezvelirea unei plăci comemorative memoria profesorului universitar Ion Prisacari – ilustru savant, eminent pedagog, om de stat și organizator al ocrotirii sănătății, Om Emerit în știință.

În deschiderea evenimentului, care a avut loc în data de 17 februarie 2023, rectorul Universității Emil Ceban a menționat că „Domnia Sa va rămâne pentru noi un exemplu de slujire cu devotament oamenilor, un model demn de urmat. Valoroasa moștenire științifică, ideile și năzuințele profesorului Ion Prisacari continuă să trăiască prin discipolii săi, prin membrii Catedrei de medicină socială și management „Nicolae Testemițanu”.

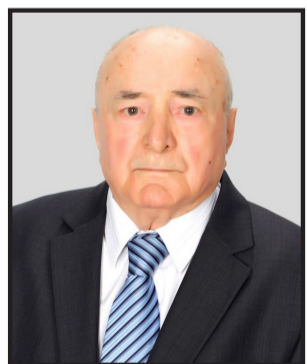
avut oportunitatea să lucrăm împreună, eu fiind numit în calitate de prodecan. Acolo m-am format ca specialist, am aflat în detalii despre structura sistemului de sănătate, tipurile de servicii, elaborarea actelor normative ș.a.”

„Despre Ion Prisacari se poate de vorbit la infinit, Domnia Sa era specialist în toate domeniile ocrotirii sănătății, fiind plasat în rândul primilor oameni politici din sistemul de sănătate din țară. Ne lipsește mult Ion Prisacari, dar trebuie să facem tot posibilul ca memoria lui să rămână vie”, a subliniat Mihai Ciobanu, directorul Spitalului Clinic Municipal „Sfântul Arhanghel Mihail”.

Academicianul Ion Mereuță, director al Institutului de Fiziologie și Sanocreatologie, a subliniat că marile

Un ultim omagiu profesorului universitar Alexandru Nacu

Profesorul Alexandru Nacu, doctor habilitat în științe medicale, fost șef al Catedrei de psihiatrie și narcologie, specialist notoriu în psihiatria autohtonă, savant Emerit în științe medicale, cavalier al „Ordinului Republicii”, s-a stins din viață la 23 decembrie 2022.

Alexandru Nacu s-a născut la 11 august 1927 în comuna Cobani, raionul Glodeni. A studiat la Liceul Teoretic „Ion Creangă”, în 1946 absolvă Școala de Cultură Generală din orașul Bălți, iar în 1951 – Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Între anii 1951-1954 își continuă studiile în secundariat clinic la Catedra de psihiatrie, condusă de profesorul Alexei Molohov – un savant eminent și un clinician ilustru. În perioada 1954-1959 activează în calitate de asistent la Catedra de psihiatrie. În anul 1958 susține cu succes teza de doctor în științe medicale cu tema „Rolul infecției în evoluția și apariția schizofreniei”. Între anii 1959-1969 ocupă postul de conferențiar la aceeași catedră. În 1966, prin concurs, este

ales șef al Catedrei de psihiatrie, narcologie și psihologie medicală. În anul 1967 susține cu brio teza de doctor habilitat în științe medicale cu tema „Variantele clinice ale sindromului amentiv”, iar doi ani mai târziu i se conferă titlul științifico-didactic de profesor universitar.

Profesorul Alexandru Nacu a fost un clinician cu o experiență bogată în diagnosticul și tratamentul maladiilor psihice. În 1984 organizează Catedra de psihiatrie și narcologie în cadrul Facultății de Perfecționare a Medicilor, pe care a condus-o aproape 20 de ani. Aceste două catedre au devenit centre de pregătire a specialiștilor în psihiatrie, Domnia Sa acordând suport practic instituțiilor medico-sanitare publice din republică. Ilustrul profesor a avut o reputație impecabilă și a fost înalt apreciat de studenți, medici rezidenți și practicieni pentru activitatea sa didactică, științifică și clinică. Timp de mai mulți ani, a ținut prelegeri și la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova.

Pe parcursul a 60 de ani de activitate profesională a educat o pleiadă de medici psihiatri și narcologi. Sub ghidarea prof. Alexandru Nacu au fost susținute 15 teze de doctor și doctor habilitat în științe medicale. Mulți dintre discipolii săi au devenit conducători de instituții de psihiatrie și narcologie, șefi de catedră, profesori și conferențieri universitari.

Rezultatele activității sale științifice sunt reflectate în peste 270 de lucrări: șase monografii, mai multe manuale și elaborări metodice. Investigațiile științifice s-au

axat pe cele mai actuale probleme în psihiatrie, printre care: rolul unor factori exogeni în apariția și evoluția schizofreniei, dereglările de conștiință în psihoze, clinica diferitelor variante ale dinamicii psihopatilor, alcoolismul la femei, corelațiile psihosomate, relațiile complexe în domeniul psihosomaticii ș.a.

Timp de șase decenii, profesorul Alexandru Nacu a îmbinat organic obligațiile sale, afirmându-se ca un pedagog talentat și experimentat, savant remarcabil, clinician și manager iscusit, participând activ și în viața socială. O perioadă îndelungată a fost președinte al Comisiei de atestare a psihiatrilor, psihiatrilor de copii, psihoterapeuților și narcologilor, președinte al Societății Științifice a Psihiatrilor și Narcologilor din Moldova, specialist principal în domeniul psihiatriei și membru al Consiliului de experți al Ministerului Sănătății.

Pentru activitate fructuoasă în domeniul pedagogic, științific și practic, în 1983 i s-a conferit titlul onorific de Savant Emerit în științe medicale, în 1990 – Laureat al premiului în numele academicianului V. Protopopov (Ucraina), iar în 1995 a fost decorat cu „Ordinul Republicii”. Este membru fondator al Academiei de Științe Medicale din Republica Moldova.

Profesorul Alexandru Nacu va rămâne în memoria colegilor și a discipolilor un exemplu de profesionalism, responsabilitate, consacrare profesiei pentru îmbunătățirea sănătății mintale a oamenilor.

Adio, distins Profesor!

Organizatorul ceremoniei – profesorul universitar Tudor Grejdianu, președinte al Asociației Sănătate Publică și Management, a menționat că „acest eveniment înscrie o nouă pagină în istoria medicinei naționale – a omului-legendă Ion Prisacari, proeminent savant și om de stat. El va rămâne personalitatea secolului XX, care a pus temelie dezvoltării oratoriei în Universitate, dar și în republică. A fost un orator excelent, avea o vorbire metaforică, o făcea cu mult har, cu o mare convingere ce atrăgea atenția oamenilor”.

Profesorul Mihail Ciobanu, director al Institutului de Medicină Urgentă, a fost printre primii învățaței ai dascălului Ion Prisacari. „Am avut o ajutorare extraordinară din partea dumnealui. A asistat la susținerea tezei mele de doctor în științe medicale la Moscova, unde era cunoscut ca unul dintre cei mai buni specialiști în studiul aspectelor sociale privind traumatismele habituale și de producție. Ulterior, cu numirea Domniei Sale în funcția de decan al Facultății de Perfecționare a Medicilor, am

personalități rămân vii și după moarte. „L-am cunoscut pe distinsul Ion Prisacari în diferite ipostaze: de profesor, apoi de parlamentar. El a fost omul care a elaborat împreună cu echipa Ministerului Sănătății toate proiectele de legi pentru reformarea sistemului și formarea pieței serviciilor medicale prin asumarea unui șir de riscuri, inclusiv de sănătate. Fiind în funcția de rector, timp de 38 de ore, într-o noapte toate scrisorile Comitetului Central au fost împotriva lui”, a accentuat profesorul Mereuță.

La eveniment au participat reprezentanții administrației Universității, membrii Catedrei de medicină socială și management „Nicolae Testemițanu”, cadre științifico-didactice și studenți, reprezentanți ai instituțiilor medico-sanitare publice din țară.

Placa comemorativă a fost instalată pe frontispiciul edificiului din str. 31 August 1989, 137, unde altdată era amplasată Catedra de igienă socială și organizarea ocrotirii sănătății nr. 2, condusă de profesorul Ion Prisacari între anii 1982-1996.

Diploma de Onoare a Ministerului Educației și Cercetării pentru trei cercetătoare

Trei cercetătoare științifice ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au fost menționate cu diplome de onoare din partea Ministerului Educației și Cercetării (MEC) al Republicii Moldova, cu prilejul Zilei Internaționale a Femeilor și Fetelor în Știință.

Galina Buta, doctor în științe medicale, conferențiar universitar la Catedra de medicină de familie, și două studențe-doctorande ale Școlii Doctorale în domeniul Științe Medicale – dr. Olga Gavriliuc, cercetătoare științifică superioară la Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”, și Cristina Popa, cercetătoare științifică în Laboratorul de imunologie și genetică moleculară a Institutului Oncologic din Moldova – au primit Diploma de

Onoare a MEC în semn de apreciere a activității prodigioase și contribuției substanțiale la dezvoltarea științei. Ținem să le adresăm sincere felicitări, dorindu-le mult succes și inspirație în domeniul științelor medicale și cercetării.

La festivitatea organizată de Ministerul Educației și Cercetării în data de 10 februarie au fost apreciate 42 de cercetătoare din țara noastră. În mesajul său, ministrul Anatolie Topală și-a exprimat gratitudinea și aprecierea față de femeile cercetătoare pentru contribuția lor la dezvoltarea științei, promovarea rezultatelor cercetării și inovării în domeniile de activitate, dorindu-le creativitate și recunoașterea rezultatelor activității atât la nivel național, cât și internațional. „Este esențial să se promoveze accesul deplin și egal al femeilor și fetelor în toate domeniile, inclusiv în sfera cercetării și inovării. Vă îndemn să transmiteți cunoștințele și abilitățile Dumneavoastră tinerelor pasionate de cercetare care sunt interesate să urmeze o carieră în știință. Folosiți orice oportunitate pentru a contribui la dezvoltarea științei în Republica Moldova”, a subliniat ministrul.

În ultimii ani, Republica Moldova înregistrează o serie de progrese în sfera științei reprezentată de 1459 de femei și fete, ceea ce constituie 50% din numărul total al cercetătorilor. Astfel, ponderea femeilor a crescut cu 0,8% comparativ cu anul 2020. La nivel mondial, femeile-cercetătoare reprezintă 33%.

Patru studenți-doctoranzi au câștigat burse de merit de la guvern

Patru studenți-doctoranzi ai Școlii Doctorale în domeniul Științe Medicale (ȘDDȘM) a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” vor primi burse de merit din partea statului. Lista tuturor beneficiarilor a fost aprobată în cadrul ședinței Guvernului Republicii Moldova în data de 22 februarie curent.

Astfel, trei tinere cercetătoare ale ȘDDȘM au fost apreciate cu Burse de excelență din partea executivului: Aurelia Ababii – anul III, specialitatea Igienă; Mariana Jian – anul II, specialitatea Inginerie tisulară și culturi celulare; Iulia Coliban – anul IV, specialitatea Biologie moleculară și genetică medicală.

În același timp, Diana Rotaru-Cojocari, studentă-doctorandă în anul III, specialitatea Pediatrie și neonatologie, este deținătoarea Bursei pe domenii științifice.

Anual, Bursa de excelență a Guvernului și Bursa pe domenii științifice se acordă studenților-doctoranzi înmatriculați la studii cu frecvență și frecvență redusă, începând cu anul II de studii, care au realizat integral programul de pregătire avansată, programul de cercetare științific stabilit de conducătorul de doctorat, au acumulat numărul de credite prevăzut în Planul de învățământ al Școlii doctorale, au obținut performanțe academice deosebite și participă activ în viața socială a instituției.

În total, 25 de studenți-doctoranzi de la șase instituții organizatoare de studii superioare

de doctorat vor primi burse din partea statului. Dintre aceștia, 21 vor beneficia de Bursa de excelență a Guvernului în cuantum de 3000 de lei, iar patru vor primi Bursa pe domenii științifice în valoare de 2500 de lei. Candidații au anexat la dosar studii științifice realizate în diverse domenii ale științei și tehnicii, fiind apreciate performanțele lor deosebite în cercetare-dezvoltare și inovare.

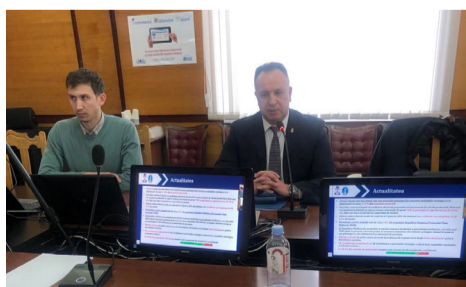

Concursul de burse pentru studenți-doctoranzi se înscrie în programul guvernamental de susținere a tinerilor cercetători. Acordând aceste burse, executivul își propune să eficientizeze procesul de pregătire a cadrelor științifice prin doctorat și să motiveze încadrarea tinerilor în activitatea de cercetare și inovare.

Transmitem felicitări cordiale bursierilor și le urăm noi performanțe în activitatea de cercetare și inovare!

Candidați pentru titlul de membru corespondent al AȘM

Membrii Secției Științe ale Vieții din cadrul Academiei de Științe a Moldovei (AȘM) au desemnat candidații pentru titlul de membru corespondent. Adunarea Generală a avut loc în data de 22 februarie 2023, la prima etapă fiind votați 9 candidați.

Astfel, la concurs, pentru cele 10 locuri anunțate vacante, s-au înscris 14 pretendenți. Patru reprezentanți ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” au acumulat numărul de voturi necesare și au trecut prima etapă a concursului: Svetlana Șciuca, dr. hab. șt. med., profesor universitar (profilul 322

– Pediatrie); Emil Ceban, dr. hab. șt. med., profesor universitar (profilul 321 – Medicina generală); Valeriu Fala, dr. hab. șt. med., profesor universitar (profilul 323 – Stomatologie); Dumitru Sofroni, dr. hab. șt. med., profesor universitar (profilul 321 – Medicina generală). Un loc vacant a rămas la profilul 321 – Medicina generală.

Adunarea Generală a Secției Științe ale Vieții a fost prezidată de academicianul Ion Tighineanu, președintele AȘM, care a accentuat importanța acestui exercițiu electoral ce are ca scop promovarea persoanelor proeminente în Academia de Științe a Moldovei. La întrunire au participat 18 membri cu drept de vot deliberativ. Secția Științe ale Vieții este constituită din 21 de membri, dintre care 16 – membri titulari și 5 – membri corespondenți ai AȘM.

Următoarea etapă a concursului va avea loc în data de 10 martie 2023, iar despre rezultatele acestuia vom publica în noul număr al ziarului Medicus.

Le dorim mult succes candidaților desemnați pentru conferirea titlului de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Aprecieri din partea AȘM pentru reprezentantele Universității

Mai multe reprezentante ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova au fost apreciate cu diplome din partea Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), în contextul Zilei Internaționale a Femeilor și Fetelor din Știință. Festivitatea s-a desfășurat în cadrul conferinței științifice internaționale cu genericul „Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”, care a avut loc în data de 9 februarie 2023.

În mesajul de inaugurare, academicianul Ion Tighineanu, președintele AȘM, a subliniat chemarea la pace, precum și susținerea parcursului nostru de integrare europeană. „De la fondarea AȘM, în anul 1961, în cadrul acesteia s-au remarcat mai multe doamne, activitatea cărora a fost și este înalt apreciată, printre care și chirurgul pediater Eva Gudumac, membru titular”, a menționat academicianul.

Pentru rezultate relevante în activitatea de cercetare, AȘM a menționat cu:

Diploma Meritul Academic – profesorul universitar Olga Cernețchi, doctor habilitat în științe medicale, șefa Departamentului Obstetrică și Ginecologie;

Diploma de Onoare – Livia Uncu, doctor în

științe farmaceutice, conferențiar universitar la Catedra de chimie farmaceutică și toxicologică, cercetător științific, coordonator de proiect;

– Natalia Zarbailov, doctor în științe medicale, conf. univ. la Catedra de medicină de familie, cercetător științific;

– Alina Ferdohle, doctor în științe medicale, conf. univ. la Catedra de medicină socială și management „Nicolae Testemițanu”;

– Tatiana Raba, doctor habilitat în științe medicale, conf. univ. la Departamentul Pediatrie;

Diploma de Recunoștință – Aurelia Spinei, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar la Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială pediatrică și pedodontie „Ion Lupan”.

Profesorul Emil Ceban, în calitate de președinte al Consiliului Rectoilor din Republica Moldova, a venit cu un mesaj de felicitare pentru toate doamnelor cercetătoare, în care a accentuat că, prin marcarea acestei zile, se subliniază dezechilibrul de gen în domeniul științei, tehnologiei și inovației, precum și necesitatea de dezvoltare a unui program de activități pentru femei și fete în mediul de cercetare. „Dumneavoastră sunteți exponențele unei generații revoluționare în sfera cercetării, care produc și implementează idei inovatoare în era tehnologiilor avansate. Sunteți reperul de azi și liantul de mâine în dezvoltarea științelor, consacrându-Vă progresului științific și celui social”, a accentuat profesorul Ceban.

Exprimăm sincere felicitări membrilor comunității universitare pentru aprecierile academice! Fie ca aceste mențiuni să Vă inspire și să Vă încurajeze spre noi realizări remarcabile și proiecte cu impact benefic asupra sănătății oamenilor!

Un grup de experți ai Universității a elaborat un nou îndrumar de expertiză medicală pentru angajații structurilor de forță

Un grup de cadre științifico-didactice de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a elaborat, la solicitarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, îndrumarul „Criterii și norme de diagnostic, evaluare și expertiză medicală în cadrul MAI și Centrului Național Anticorupție”.

În semn de recunoștință pentru efortul depus, la 2 martie curent, secretarul de stat al MAI Daniella Misail-Nichitin și comisarul-șef Ion Vaculin, șeful Serviciului medical al MAI, au vizitat universitatea noastră pentru a înmâna membrilor echipei de experți publicația și un blazon – simbolul Serviciului medical al MAI, pentru contribuție la elaborarea îndrumarului, ce reprezintă un instrument modern pentru determinarea aptitudinilor fizice și psihice ale candidaților la angajare elaborat în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

În timpul întrevierii, rectorul Universității, profesorul Emil Ceban, a menționat că, de comun acord cu conducerea MAI și administrația Spitalului din subordine s-a convenit asupra fortificării relațiilor de colaborare interinstituțională. „USMF Nicolae Testemițanu este gata să ofere potențialul său didactic, clinic și științific spitalului respectiv, inclusiv pentru crearea și dezvoltarea clinicilor universitare. Respectiv, politica de dezvoltare a MAI prevede consolidarea sistemului medical, în special construcția unui bloc chirurgical dotat cu utilaj modern, ceea ce ar fi benefic pentru angajații structurilor de forță și ar duce la îmbunătățirea calității actului medical”, a accentuat rectorul.

La rândul său, secretarul de stat Daniella Misail-Nichitin, absolventă a universității noastre, și-a exprimat sentimentul de bucurie de a reveni la Alma Mater și a remarcat ascensiunea și modernizarea USMF „Nicolae Testemițanu” din ultimii ani. „Aduc toată aprecierea și recunoștința pentru munca depusă de fiecare în parte la revizuirea baremelor și a criteriilor de evaluare a viitorilor angajați – funcționari publici cu statut special, a studenților și a persoanelor care își doresc să revină în structurile afacerilor interne. A fost cu adevărat o muncă colosală, dar absolut necesară în contextul ralierei la standardele naționale și internaționale în domeniu. Sper că vom avea în continuare și alte experiențe similare de colaborare. Din perspectiva resurselor umane ale MAI, ne dorim angajați sănătoși care își evaluează cât mai

timpuriu problemele de sănătate și pot beneficia de tratament corespunzător. Totodată, persoanele care s-au ales cu anumite patologii pe parcursul activității profesionale sau au probleme medicale vor putea să se regăsească în continuare în sistemul afacerilor interne, dar într-o funcție care să corespundă stării de sănătate”, a punctat oficialul MAI.

CRITERII ȘI NORME DE DIAGNOSTIC, EVALUARE ȘI EXPERTIZĂ MEDICALĂ ÎN CADRUL MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE ȘI CENTRULUI NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

„Lucrul titanic pe care l-am realizat împreună s-a conturat într-un manual ce a fost înregistrat în patrimoniul național ca proprietate intelectuală, fapt pentru care vă felicit. Acesta urmează să fie actualizat la fiecare 5 ani”, a adăugat Ion Vaculin, care a adresat mulțumiri experților pentru realizarea acestui proiect.

Din colectivul de autori fac parte: profesorul universitar Lucia Mazur-Nicorici, coordonatoarea proiectului, conferențiarul universitar Sanda Buruiană, Adela Țurcanu, Doina Rusu, Snejana Vetrilă, Eugen Russu, Valentin Oprea, Boris Nedelciuc, Angela Corduneanu, Dumitru Harea, Vasile Gavriluța și Oleg Pulbere.

Parteneriatul între USMF „Nicolae Testemițanu” și MAI a fost instituit în baza Acordului de colaborare interinstituțională, semnat la 27 iulie 2022.

Gala Studenților Laureați 2022

La sfârșit de an, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a apreciat studenții care excelează prin reușită academică, abilități științifice și organizatorice, dar și participare activă la diferite activități extracurriculare. Gala Studenților Laureați 2022, ajunsă la cea de-a X-a ediție, a fost organizată de Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova în data de 21 decembrie.

Tradițional, în deschiderea festivității, rectorul Universității Emil Ceban a avut un discurs în care a evidențiat performanțele tinerilor medici și farmaciști. Printre acestea se numără: obținerea Bursei Președintelui, Bursei Guvernului și a Bursei Republicii, organizarea Congresului Medical Internațional al Studenților și Tinerilor Medici MedEspera 2022, a acțiunilor de solidaritate pentru refugiații ucraineni, a campaniilor de informare și flashmoburi. Totodată, aceștia au participat la numeroase acțiuni cu impact social cum ar fi: campanii de donare a sângelui, de promovare a modului de viață sănătos, de instruire a liceenilor privind acordarea ajutorului medical de urgență, de înverzire a plaiului, de organizare a vizitelor la micuții internați în spitale ș.a. De asemenea, medicii au înregistrat rezultate remarcabile la numeroase competiții sportive interuniversitare, naționale și internaționale.

În final, rectorul a adresat felicitări studenților și colegilor, dorindu-le sănătate, noroc și fericire, dragoste și încredere în forțele proprii, succese în toate formele de activitate.

„Avem studenți foarte buni la Universitate, majoritatea acestora au o reușită înaltă, deoarece au o motivație pentru profesia aleasă și, desigur, își văd poziția lor în sistemul de sănătate.

Dragi studenți, vă privim cu multă admirație și înțelegem că avantajul principal este tinerețea voastră, iar tinerețea înfruntă totul, deschide noi orizonturi și drumuri, cucerește noi culmi. Vă dorim în Noul An și pe parcursul vieții să vă realizați toate visurile, să ajungeți buni profesioniști și să nu uitați niciodată de Alma Mater”, a spus prim-prorectorul Olga Cernetchi, prorector pentru activitate didactică, care a înmănat premiile la categoria Studii următorilor laureați: Daniela Druță, studentă în anul VI, Facultatea de Medicină nr. 1; Sanal Kumar Abhinand Sanal Kumar Thankappan, student în anul VI, Facultatea de Medicină nr. 2; Adriana Mîndru, studentă în anul V, Facultatea de Stomatologie; Zinaida Grecinschi, studentă în anul IV, specialitatea Optometrie; Maria Mocanu, studentă în anul VI, specialitatea Medicină preventivă; Irina Iordan, studentă în anul IV, specialitatea Asistență medicală generală; și Ana Morar, studentă în anul V, Facultatea de Farmacie.

Academicianul Stanislav Groppa, prorector pentru activitatea de cercetare, a menționat laureații la categoria Cercetare și inovare, remarcând faptul că la USMF „Nicolae Testemițanu” sunt în proces de fondare mai multe centre și laboratoare de cercetare, ce vor oferi posibilități nelimitate de a cunoaște universul, organismul uman pentru a deveni medici excelenți. Prorectorul a trecut în revistă inițierea colaborărilor internaționale benefice cu ICGEB, institutele Leibniz ș.a., ce oferă noi oportunități studenților, medicilor rezidenți și studenților-doctoranzi.

La categoria Cercetare și inovare au devenit laureați: Mădălina Cebuc, studentă în anul VI, și Eugeniu Valic, student în anul V, Facultatea de Medicină nr. 1; Iulia Bozbei, studentă în anul V, Facultatea de Farmacie; Mohammed Abdul Raheem, student în anul III, Facultatea de Medicină nr. 2; Anna Bulgac, masterandă în anul I, specialitatea Optometrie clinică; Olivia Maniuc, studentă în anul V, Facultatea de Stomatologie.

„Suntem mândri că medicii dețin înțelegerea printre colegii de la alte universități atât la reușita academică, cât și la organizarea diverselor manifestări. Voi sunteți cei mai buni dintre cei buni, sunteți un exemplu demn de urmat. Mizăm mult pe inteligența, creativitatea și perseverența Dumneavoastră. Vă dorim să deveniți specialiști de înaltă competență în domeniul sănătății, pro-

motori ai stilului de viață sănătos și oameni cu o înaltă cultură morală și responsabilitate civică”, a subliniat rectorul Emil Ceban, care a decernat premiile la categoria Abilități organizatorice laureaților: Maria-Magdalena Pojoga, studentă în anul V, și Mihaela Monacu, studentă în anul VI, Facultatea de Medicină nr. 1; Andreea Goras, studentă în anul IV, Facultatea de Stomatologie; Fathima Nizamudeen, studentă în anul II, Facultatea de Medicină nr. 2; și Dorin Boguș, student în anul IV, Facultatea de Farmacie.

Ministra sănătății Ala Nemerenco a înmănat premiile la categoria Voluntariat pentru pace. Oficialul a evidențiat faptul că „tinerii pot schimba această țară. Ceea ce se întâmplă în acest an este o fereastră cu oportunități extraordinare, prin care ne ajută partenerii. Cu siguranță, voluntariatul necesită suflet curat, emoții profunde și o inimă mare”. Laureații la categoria Voluntariat pentru pace sunt: Irina Boico și Cătălin Gordaș – studenți în anul IV, Ion Tripaduș și Nicolae Țărâlunga – studenți în anul III, Cristina Grajdean și Iulian Păvăleanu – studenți în anul V la Facultatea de Medicină nr. 1; Jai Saini, studentă în anul IV, Facultatea de Medicină nr. 2; Pavel Chior și Ștefan Echim, medici rezidenți în anul IV, specialitatea Urologie.

La ediția curentă a fost lansată categoria Promotorul USMF „Nicolae Testemițanu”. În opinia Victoriei Craveț, prorector pentru activitate economico-financiară, „la acest eveniment frumos de totalizare, venim cu emoții pentru că în fața

noastră sunt studenții care, în pofida faptului că au multiple activități în anul universitar, reușesc să

participe și la activități de voluntariat, sportive și culturale, iar atunci când conducerea Universității vine cu mesajul de a fi promotorii Universității,

ei sunt cei care acționează. Ei reprezintă cel mai convingător exemplu pentru potențialii candidați la studii, reușind în toate datorită faptului că sunt bine organizați, disciplinați, sunt cei care doresc să facă bine atât celor dragi Dumneavoastră, cât și întregii populații”. Laureații desemnați la catego-

ria Promotorul USMF „Nicolae Testemițanu” sunt: Cătălina Guțul, Ivan Tincovan, Doina Semeniuc, Oleg Caraiyanov, Natalia Nenculca, Dmitrii Formusatii, Daniela Filippov și Iana Coropceanu – studenți în anul VI, Pavel Chisaru și Nicoleta Ivaschiv, studenți în anul III la Facultatea de Medicină nr. 1; Harel Davidov, student în anul V, Facultatea de Medicină nr. 2; Iurie Noroc, medic rezident în anul IV, specialitatea Otorinolaringologie.

La rândul său, prorectorul pentru activitate socială, Marcel Abraș, și-a exprimat grațitudinea față de cei mai buni studenți și medici rezidenți, care au reușit pe parcursul anului universitar să învețe bine, să fie uniți la bine și rău, să organizeze evenimente frumoase, precum și să se consolideze în contextul problemelor regionale, găzduind refugiați. „Și, totodată, ați găsit timp și pentru alte activități extracurriculare, culturale și sportive. Vă suntem recunoscători că purtați cu onoare drapelul Universității și promovați imaginea acesteia în așa mod, încât după voi să vină alți tineri la fel de buni ca voi”, a subliniat prorectorul. La categoria Sport au fost menționați:

Selecționata Universității la armwrestling reprezentată de: Nicoleta Bodrug, studentă în anul VI, specialitatea Medicină preventivă; Faiha Musthafa, studentă în anul I, și Alina Anand, studentă în anul IV la Facultatea de Medicină nr. 2; Cristian Renta, student în anul IV, Facultatea de Stomatologie; și Victor Antir, student în anul II, Facultatea de Medicină nr. 1.

Selecționata Universității la joc de dame: Daniel Cristea, student în anul I, Oleg Vasiliu și Marina Muncescu – studenți în anul la Facultatea de Medicină nr. 1; și Ciprian Sarivan, student în anul V, Facultatea de Stomatologie.

Echipa studenților internaționali „Les Cojones”, câștigătoare a Cupei Campusului la fotbal: Rawa Salih și Hudaifa Abu Qaren – studenți în anul VI, Mohannad Abu Salama, Wissam Elabid, Mohammed Abu Rjal, Giovanni Sierra – studenți în anul V la Facultatea de Medicină nr. 2; și Ahmed Hujierat, student în anul II, Facultatea de Stomatologie.

O premieră a fost și categoria Dezvoltare profesională. În acest context, cu un mesaj a venit directorul Institutului Oncologic Ruslan Baltaga, care a specificat că laureații desemnați lucrează în calitate de asistenți medicali și au o reușită academică foarte înaltă, iar pe lângă activitatea profesională sunt implicați și în susținerea refugiaților din Ucraina, care suferă de cancer.

„Activitatea științifică și cea practică se realizează în parteneriat cu catedrele și clinicile universitare. Aici lucrăm zilnic, cot la cot, într-o atmosferă amiabilă foarte plăcută, ceea ce creează condiții benefice pentru toți – studenți, medici rezidenți și angajații Spitalului, constituind o motivație în plus pentru creșterea profesională”, a subliniat Andrei Uncuța, directorul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga”. La categoria Dezvoltare profesională au fost nominalizați: Daniela Țăruș, studentă în anul I, Ecaterina Doganic, studentă în anul II, Valentina Zeleniuc, studentă în anul III, Nicoleta Mînzătean, studentă în anul VI la Facultatea de Medicină nr. 1; și Artiom Mînzătean, medic rezident, specialitatea Oncologie.

De asemenea, la Gală a fost prezent Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „Sănătatea”, care le-a urat succese mari atât studenților, cât și medicilor rezidenți, îndemnându-i să rămână în țară și să activeze în sistemul medical autohton, pentru că „de ei depinde viitorul nostru și dezvoltarea sistemului de sănătate”. Cei mai activi membri ai organizației sindicale din domeniul sănătății au fost menționați cu diplome: Marian Coștaș, student în anul II, Daniela Ciorici, Cristiana Morcov și Daniela Machidon – studente în anul V, Mădălina Valache și Constantin Constantin – studenți în anul VI, Facultatea de Medicină nr. 1.

În final, rectorul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, România, prof. Ramona Lile, invitată de onoare la eveniment, a transmis audienței salutul colegilor români: „Sunt convinsă că în curând veți fi în Uniunea Europeană și, respectiv, alături de noi. Așteptăm în continuare ca în baza parteneriatului pe care l-am semnat cu universitatea Dumneavoastră, cadrele didactice, studenții și medicii rezidenți să vină la Arad pentru a putea fructifica această colaborare”.

La Gala Studenților Laureați 2022 au fost menționați 60 de studenți și medici rezidenți.

Gheorghe Buruiană – un nou mandat de guvernare a organizației studențești

Gheorghe Buruiană, medic rezident și student-doctorand la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a fost reales în funcția de președinte al Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova (ASRM) pentru al doilea termen consecutiv. Candidatura acestuia a fost votată în unanimitate de către cei 101 delegați cu drept de vot, care au participat la Adunarea Generală Electivă în data de 21 decembrie 2022.

Până a fi votat de către medicii, Gheorghe Buruiană a prezentat Raportul de activitate al ASRM pentru perioada 7 decembrie 2017 – 20 decembrie 2022, trecând în revistă cele mai importante proiecte și acțiuni întreprinse de studenți. Liderul organizației medicinistilor a menționat că perioada respectivă a fost marcată de pandemia cauzată de COVID-19 și războiul din Ucraina, unele dintre activități fiind anulate și înlocuite, reieșind din situații, necesitățile și posibilitățile studenților. Astfel, s-a reușit participarea la peste 500 de activități. „Dacă până la pandemie se credea că evenimentele științifice pot avea loc doar cu prezență fizică, în timpul acesteia am reușit să organizăm Congresul MedEspera și în format mixt. Cu fiecare ediție, acest proiect grandios al ASRM devine tot mai atractiv pentru tinerii medicinisti din întreaga lume. Un alt proiect de amploare este MedTraining, în cadrul căruia timp de 5 ani au fost organizate 48 de instruirii în regim off-line și on-line, la care au participat peste 1200 de studenți. Infografice este un proiect informativ foarte util atât pentru comunitatea studențească, cât și pentru întreaga societate, iar ideea de a organiza mai multe cercuri științifice le aparține studenților din

anul I”, a accentuat liderul organizației.

Până în prezent ASRM a reușit să stabilească relații de colaborare cu Federația Internațională a Asociațiilor Studenților la Medicină (The International Federation of Medical Students' Associations – IFMSA), Asociația Europeană a Studenților la Medicină (The European Medical Students Association – EMSA) și Federația Asociațiilor Studenților în Medicină din România (FASMR). Grație acestor colaborări

s-a reușit încheierea a peste 20 de acorduri, fapt ce oferă studenților noștri oportunități pentru mobilități de cercetare și, respectiv, pentru preluarea bunelor practici, iar după revenirea acasă – posibilitatea de a realiza lucruri mai frumoase și fapte bune.

Activitățile culturale au fost cele mai afectate de pandemie, practic toate fiind stopate. În 2022, însă, a fost reluat Balul Bobocilor și se depun eforturi pentru a reanima TVC-ul universitar. Gala Studenților Laureați – unul dintre cele mai importante evenimente ale ASRM-ului și ale Universității – a fost organizată cu brio, cu excepția anului 2020. În același timp s-a reușit

organizarea flashmobilierilor cu implicarea mai multor studenți internaționali.

Referitor la activitățile sportive, președintele a accentuat că medicii noștri vin permanent cu inițiative de a organiza competiții, confirmând astfel zicala „O minte sănătoasă într-un corp sănătos”. Maratonul Calității, Excelenței și al Performanței, organizat cu prilejul aniversării a 75-a de la fondarea USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost cel mai răsunător eveniment sportiv în perioada de referință. Startul a fost dat exact la ora 7:50 și cursa de alergare a constituit 75 de km – cifră-simbol, în contextul celebrării Zilei Almei Mater prin promovarea modului de viață sănătos în rândul populației.

Pe parcursul anilor 2017-2022, membrii ASRM au participat activ la diverse acțiuni sociale: maratoane universitare de imunizare, asamblarea vizierilor pentru lucrătorii medicali, în calitate de operatori la Linia verde și la prelucrarea fișelor electronice la Agenția Națională de Sănătate Publică, ca voluntari la Centrul de triere COVID-19, la activități de instruire a liceenilor privind acordarea ajutorului medical, la acțiuni de donare a sângelui, de înverzire a plaiului, de salubritate a zonelor adiacente căminelor și blocurilor didactice ale Universității, la campanii de caritate și susținere pentru copii internați în spitale ș.a.

Gheorghe Buruiană s-a referit și la facilitățile studenților, în special pentru cei din categorii social-vulnerabile, oferindu-li-se carduri de reducere pentru alimentație în cantinele universitare, abonamente gratuite pentru transportul public etc. În prezent ASRM include 435 de membri – studenți și medici-rezidenți. În ultimii cinci ani Asociația a fost aprecia-

tă cu patru premii naționale și nenumărate instituționale, printre care și Medalia aniversară a USMF „Nicolae Testemițanu” 75 de ani de calitate, excelență și performanță.

Printre invitații de onoare la forumul electoral a fost prezent și rectorul Emil Ceban, care a adresat cuvinte de apreciere și mulțumire membrilor ASRM pentru implicare, participare, entuziasm, spirit de echipă și colegialitate, devotament și disponibilitatea de a realiza lucruri frumoase la USMF „Nicolae Testemițanu”, în acest sens exprimând deschiderea și suportul administrației Universității pentru toate inițiativele frumoase ale studenților. Rectorul a evidențiat importanța prezenței studenților în organele de conducere ale Universității și i-a îndemnat să fie fermi și să aibă încrederea că instituția va fi mereu sprijinul lor de bază.

La final, mai mulți membri ai ASRM și-au exprimat părerea referitor la activitatea organizației, relatând despre oportunitățile de dezvoltare personală și profesională de care au beneficiat.

La Adunarea Generală Electivă au participat și prorectorul pentru activitate socială Marcel Abraș, în calitate de moderator al evenimentului, decani și prodecani ai facultăților, precum și șefi de subdiviziuni universitare. Cu aprecieri în adresa reprezentanților ASRM au venit și președintele Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova Aurel Popovici, și președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova Igor Zubcu, care i-a conferit Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină insigna organizației sindicale.

Pe lângă președintele reales, în cadrul ședinței a fost desemnată și Comisia de cenzori a ASRM.

Greșeli frecvente în realizarea comunicărilor științifice

Departamentul Științe și Studii din cadrul Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină a organizat un atelier cu genericul **Greșeli frecvente în realizarea comunicărilor științifice, în cadrul proiectului MedSession.**

Workshopul a fost ținut de către profesor universitar Lilian Șaptefrați, doctor habilitat în științe medicale, șeful Catedrei de histologie, citologie și embriologie.

„Este esențial pentru medicii să cunoască greșelile comise în comunicările științifice și ce metode să aplice pentru realizarea eficientă a acestora”, a subliniat prof. Șaptefrați.

Participanții au aflat la ce aspecte trebuie să acorde atenția în pregătirea unei prezentări științifice pentru conferințele și congresele universitare și internaționale. Profesorul Șaptefrați a menționat că repetiția este cheia unei prezentări de succes.

Eugen Valic, student în anul VI la Facultatea de Medicină nr. 1, participant la eveniment, a spus că a rămas impresionat de faptul că s-a abordat un subiect de actualitate și util pentru studenți atât la elaborarea prezentărilor orale, cât și pentru participarea la diverse congrese și conferințe internaționale. „Sfaturile și exemplele oferite de către profesorul Șaptefrați vor fi de un real folos în realizarea unei prezentări reușite conform unor criterii stabilite, cât și pentru discurs public. Au fost enumerate un șir de calități pe care un speaker bun ar trebui să le posede, inclusiv ținuta, gesturile, tonalitatea și tehnica de redare a conținutului lucrării într-un mod atractiv, persuasiv și coerent”.

Evenimentul s-a desfășurat în Sala de conferințe a ASRM în data de 15 februarie 2023. La workshop au participat circa 50 de studenți.

Adresa redacției:
bd. Ștefan cel Mare, 165,
mun. Chișinău,
MD 2004

Echipa USMF „Nicolae Testemițanu” – campioană a Universiadei Naționale de Volei Feminin pentru a 4-a oară

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și-a reconfirmat, pentru a 4-a oară consecutiv, titlul de campioană la volei feminin printre instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova. Echipa noastră a obținut o victorie incontestabilă în cadrul Universiadei Naționale de Volei Feminin 2023, desfășurată la Chișinău în perioada 20-22 februarie curent, urcând pe locul întâi al podiumului.

Seleccionata feminină de volei a USMF „Nicolae Testemițanu” și-a demonstrat întâietatea incontestabilă prin trei victorii consecutive, surclasând echipele: Universității Tehnice din Moldova – cu scorul de 3:1, Universității de Stat de Educație Fizică și Sport – cu 3:0 și Academiei de Studii Economice din Moldova – cu 3:0.

Echipa medicinistelor noastre invincibile este reprezentată de Inga Ceaglei – căpitan, Maria-Magdalena Pojoga, Sofia Gavriushenko, Mădălina Triboi, Anya Nikolaeva, Victoria Cîrcac, Cătălina Corniță, Eva Iurcișina, Dumitrița Lefter, Ionela Nicoară, Olga Condrațiu, Adina Iapiev, Antonina Juncu și Eugenia Mușca.

Antrenarea echipei Iulia Popova, asistent universitar la Catedra de educație fizică, este cea care le pregătește metodic și le susține mereu pe tinerile voleibaliste. „Muncesc cu plăcere la USMF „Nicolae Testemițanu”, instituția unde învață cei

mai deosebiți studenți. La moment o jumătate din componența echipei de volei a fost reînnoită și se depun eforturi mari pentru a crea un colectiv unit. Studentele, la rândul lor, au o atitudine foarte responsabilă la antrenamente, iar munca lor colosală a fost răsplătită pe măsură așteptărilor. Ne mândrim că facem parte din marea familie a Almei Mater!”, a afirmat cu emoții antrenorul.

Competiția s-a desfășurat la Complexul Sportiv Universitar din Campusul studențesc al USMF „Nicolae Testemițanu”, sub egida Federației Moldovenești a Sportului Studențesc și a Veteranilor Sportului.

Transmitem sincere felicitări învingătoarelor care înregistrează performanțe atât la studii, cât și în sport! Le dorim sănătate, perseverență și să ne bucure, în continuare, cu victorii frumoase!

Cupa caritabilă la Volei

Uniți și ghidați de o cauză nobilă, studenții Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, voluntari în cadrul Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova, au participat la un meci de volei – eveniment caritabil, organizat cu sprijinul Agenției Universitare a Francofoniei din Republica Moldova.

Mai multe echipe de studenți, cadre didactice și medici rezidenți s-au reunit la Cupa caritabilă la Volei, care a avut loc în data de 17 decembrie 2022 la Complexul Sportiv Universitar, cu scopul de a sensibiliza comunitatea universitară, dar și toți doritorii de a contribui la strângerea de fonduri pentru Marian, un băiat de 12 ani care suferă de fibroză chistică, maladie ce necesită lunar tratamente costisivoase.

Din cauza deconectărilor frecvente de electricitate în regiunea în care locuiește, viața băiatului era pusă în pericol, deoarece utilizarea aparatelor necesare pentru proceduri depindea

în totalitate de energia electrică. Grație fondurilor colectate, familia a reușit să procure un aparat PARI ce funcționează și pe baterii. Acum, el și întreaga sa familie se simt mai în siguranță.

Marian visează să fie sănătos, să se poată juca ca toți semenii săi, să aibă o copilărie fericită și fără griji. Fiecare dintre noi poate da o mână de ajutor familiei lui Marian, făcând o donație pe cardul mamei Inna Rusan 5574 8402 289 7512.

Ziua Națională a Sportului din Qatar marcată printr-un meci de minifotbal

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a găzduit competiția organizată cu ocazia Zilei Naționale a Sportului din Qatar la inițiativa Ambasadei Statului Qatar în Republica Moldova, în data de 14 februarie 2023.

Astfel, la Complexul Sportiv Universitar a avut loc o competiție de minifotbal, la care au participat echipele Universității Libere Internaționale din Moldova, Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” și USMF „Nicolae Testemițanu”.

După disputarea meciurilor, locul I și cupa competiției a fost câștigată de echipa universității noastre. Exprimăm sincere felicitări pentru victoria reținută membrilor echipei de minifotbal: Adrian Vicol (căpitan), Irineu Panaite, Matei Secrieriu, Vasile Cigoreanu, Cătălin Ungureanu, Salih Rawa, Dan Gheorghiuță, Giovanni Sierra și Dan Rotaru.

La eveniment a fost prezent și însărcinatul cu afaceri a.i. al Statului Qatar în Republica Moldova, Hamad Bin Khalid Alshehbi, care a vorbit despre viziunea specială pe care țara sa o acordă practicării sportului la toate nivelurile și rolul acestuia în viața individului și a societății.

Ziua Națională a Sportului din Qatar este marcată anual, în a doua zi de marti a lunii februarie, începând cu anul 2012. Această sărbătoare își propune să promoveze un stil de viață sănătos și să încurajeze toată lumea să practice sportul zilnic.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Silvia CIUBREI Inga MUSTEAȚĂ
Aurelia PAHOMEA Cătălina GILCA Ruxanda TUDOREANU

Redactor: Galina ȚURCAN

Fotografii: Departamentul Comunicare și Relații Publice

Telefoane de contact:

022 205 235, 022 205 355,
022 237 653

E-mail: relatiipublice@usmf.md

Materialele publicate reflectă
opinia autorilor, care
nu întotdeauna coincide
cu cea a redacției.

Tipografia
Editurii UNIVERSUL
Tipar offset, com.865
Tiraj 1000 ex.